

Громадська думка про правотворення

**/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/**

2012 № 11 (29)

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdp@yandex.ua.

Громадська думка про правотворення

Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації
№ 11 (29) 2012

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горovий (заступник головного редактора),
Н. Іванова (відповідальна за випуск), Ю. Половинчак, Т. Дубас

Заснований у 2011 році
Видається двічі на місяць

Адреса редакції:
НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
gdpp@yandex.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ.....	3
Голова ВР підписав «мовний» закон.....	3
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	4
Е. Войцеховская Проблемы урегулирования межнациональных отношений в Украине	4
Л. Присяжна Правовий статус вогнепальної зброї: зарубіжний досвід (початок у № 10 (28))	9
Я. Маленко Державна служба правопорядку з більш широкими повноваженнями	19
Ю. Якименко Закон «О морских портах Украины» в оценках политиков и экспертов.....	23
А. Пилипака Закон о языке глазами российских экспертов	33
А. Блажкевич Вплив Євро-2012 на імідж України у світі.....	37
О. Кривецький Пляжі стануть платними?	40
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	49

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Голова ВР підписав «мовний» закон

Голова Верховної Ради України В. Литвин підписав закон про основи державної мовної політики, що розширює застосування російської мови на регіональному рівні. Закон вже відправлений на підпис Президенту України В. Януковичу, повідомляє прес-служба парламенту України.

Раніше В. Литвин заявляв, що буде змушений підписати мовний закон. Про це Литвин заявив під час прес-конференції після XII з'їзду Народної партії.

Спікер зауважив, що змушений буде це зробити, оскільки згідно з Конституцією України та Регламентом ВР, його поправки до мовного закону були відхилені. «Якщо брати Конституцію та Регламент, у Голови Верховної Ради тільки зобов'язання є, а прав жодних немає», – сказав В. Литвин.

Він наголосив, що фактично шлях для підписання закону відкрив розгляд чотирьох проектів постанов, якими пропонувалося відхилити мовний закон, однак це не було підтримано.

Водночас Голова Верховної Ради зареєстрував законопроект «Про порядок застосування мов в Україні», яким пропонує, зокрема, скасувати закон Колесніченка – Ківалова «Про основи державної мовної політики». Цей законопроект під № 11052 зареєстрований на сайті Верховної Ради у вівторок, 31 липня.

Згідно з пояснювальною запискою, метою даного законопроекту є унормування правових і організаційних засад застосування державної мови, регіональних мов або мов меншин відповідно до положень Конституції України, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, а також Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин в частині мов національних меншин в Україні.

В. Литвин вказує на необхідність доопрацювання закону про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин у частині перегляду положень щодо статусу наведених у ньому мов, їх складу, диверсифікованості та ін.

Крім того, основними положеннями законопроекту визначено, що статус української мови як державної є одним з основоположних засад конституційного ладу в Україні; державна мова застосовується на всій території України при здійсненні повноважень органами

державної влади та органами місцевого самоврядування (мова актів, роботи, діловодства, документації тощо), а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначаються законом.

Законопроектом також визначено порядок і межі використання регіональної мови, мови меншини або національної меншини в Україні (що в жодному разі не шкодить розвитку і використанні державної мови). Ст. 7–12 визначають чіткий механізм упровадження заходів, спрямованих на використання регіональної мови обласного значення (*NEWS.ru.ua* (<http://newsru.ua>), *ZN'UA* (<http://news.dt.ua>). – 2012. – 31.07).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Е. Войцеховская, м.л. науч. сотр.

Проблемы урегулирования межнациональных отношений в Украине

Один из главных факторов, которые влияют на общественно-политическую ситуацию как отдельных регионов, так и Украины в целом, это состояние межнациональных и межконфессиональных отношений.

Актуальность вопроса стимулирует законодателя к поиску оптимальных путей решения проблем в этой сфере. Очередной попыткой урегулировать межнациональные и межконфессиональные отношения стал проект закона Украины «О Концепции государственной этнонациональной политики Украины» № 10152-1. Хотелось бы отметить, что принятие подобных документов безусловно не может оставаться без внимания и обсуждения как экспертов, так и общественности.

Учитывая появление дополнительных осложнений в процессе развития гуманитарно-правового поля Украины, затягивание рассмотрения данного документа может снова отложить его в долгий ящик, что грозит обострением социального напряжения в украинском обществе на этнокультурной почве, которое в недалеком будущем может перерасти в конфликт.

Эксперты неоднозначно оценивают текст документа. Стоит хотя бы отметить тот факт, что Концепция основывается на данных Все-

украинской переписи населения 2001 г., что не может не сказываться на объективности информации, ведь и демографическая и этническая ситуации существенно изменились за 11 лет.

На сегодняшний день количество представителей национальных меньшинств в Украине составляет более 9 млн граждан – 130 национальностей. Поэтому для Украины с ее полиэтническим составом населения принятие данной Концепции является крайне необходимым.

Во избежание неоднозначной произвольной трактовки или появления противоречащих положений в законах, а также подзаконных актах, следует предоставить законодателям и государственным служащим единое понимание целей и направлений государственной этнонациональной политики. Без этого, считает Глава межджлиса крымскотатарского народа, народный депутат Украины М. Джемилев, будет невозможно принятие законов Украины по конкретным национальным проблемам.

Подмена понятий формирования и укрепления осознания общенациональной идентичности как гражданской на тенденцию к формированию на региональном уровне субнациональных идентичностей является одним из главных минусов Концепции, что может впоследствии создать угрозы нарушения межнационального спокойствия в Украине.

С этим соглашается эксперт в сфере межнациональных отношений и языкового регулирования, руководитель ВОО «Правозащитная организация “Общая Цель”» Р. Бортник, говоря, что одной из основных проблем этого документа является разграничение, при котором национальные и языковые меньшинства воспринимаются как нечто чужеродное по отношению к «украинской нации», что является недопустимым в демократическом обществе.

В последнее время в Украине увеличились проявления преступлений на почве ненависти: в Одессе избили людей за то, что те говорили на украинском, в Киеве неизвестные сожгли цыганский табор, недавняя драка футбольных фанатов, отличившихся особой жестокостью. Статистика роста таких преступлений является тревожной.

Это также подтверждают данные Харьковской правозащитной группы, в которых указывается, что за прошлый год в Украине имели место 62 таких преступления. Однако и эта информация полностью не дает картину о наличии у нас проявлений преступлений на почве ненависти, т. к. правоохранители, как правило, квалифицируют их как хулиганство или бытовой конфликт. Поэтому официально

преступлений, квалифицируемых по ст. 161 УПК Украины (нарушение равноправия граждан в зависимости от их расы, национальной принадлежности или отношения к религии), за прошедший год в Украине зарегистрировано только... два. Согласно оценкам экспертов, чаще всего становятся жертвами проявления ксенофобии ромы, а также выходцы из Кавказа, Средней Азии, крымские татары, представители иудейской религии (не обязательно евреи).

Несмотря на острую необходимость рассмотрения и принятия Концепции, единственный государственный орган в этой сфере – Государственный комитет по вопросам национальностей и религий – ликвидирован, совещательные советы из представителей национальных и языковых меньшинств распущены. По этому поводу национальные меньшинства Украины неоднократно обращались с открытым письмом к Президенту Украины. Но проблема на данный момент не решена. Здесь можно учесть пример России, где недавно был создан Совет по межнациональным отношениям, статус которого определен как «совещательный и консультативный орган». В его функции входит разработка национальной концепции, мониторинг межнациональных отношений, в том числе внутри каждой национальной среды, реагирование на любые проявления экстремизма, сепаратизма, ксенофобии, национализма и их пресечение. Также этот совет будет наделен широкими полномочиями, в частности, ему разрешено использовать государственные, в том числе правительственные, системы связи и коммуникации, запрашивать и получать в установленном порядке необходимые материалы от федеральных органов государственной власти, органов государственной власти субъектов Российской Федерации, органов местного самоуправления, общественных объединений и научных организаций. То есть этот институт позволит оперативно реагировать на сложные вопросы, возникающие в сфере межнациональных отношений.

При решении межнациональных конфликтов так же нужно учитывать региональную специфику Украины, т. к. одинаковые подходы и шаблонные действия не могут быть одинаково эффективными для Крыма и для Закарпатья или Буковины, для Донбасса и Галичины. Сейчас, по мнению Бортника, это абсолютно не учтено в законопроекте.

Одним из нюансов, который должен учитываться в Концепции, это не только отношения между «титульной украинской нацией» и этническими группами, а и взаимоотношения самих этих групп,

поскольку между ними тоже могут возникать конфликтные ситуации. В частности, разгорающаяся дискуссия о новом статусе крымско-татарского меджлиса в Крыму подобна mine замедленного действия, считают эксперты. Исторически коренными народами Крыма считаются греки, караимы, крымчаки и крымские татары. Поэтому, выделяя крымскотатарский этнос из числа других коренных народов Крыма, придавая крымским татарам особый статус культурно-национальной автономии, можно вызвать недовольство остальных этнических групп, населяющих АР Крым.

По мнению И. Голобородько, члена Международной правозащитной ассоциации, это может служить предпосылкой к написанию проекта закона Украины «О национально-культурной автономии национальных меньшинств в Украине». Наличие такого закона позволит определить общие принципы и создание конкретных правовых механизмов для реализации гарантированного ст. 11 Конституции Украины всем этническим общинам права на сохранение и дальнейшее развитие своей этнической, культурной, языковой и религиозной самобытности.

На сегодняшний день тенденция к вандализму исторически значимых сооружений (памятников) заставляет задуматься в нужности законодательного урегулирования вопросы охраны памятников исторического наследия, являющихся духовными ценностями нацменьшинств в Украине. Такие вопиющие случаи, как осквернение в Феодосии памятника расстрелянным во время войны евреям, разрушение памятника воинам-азербайджанцам в Севастополе, осквернения в Крыму братской могилы, в которой находились 14 тыс. евреев и крымчаков, расстрелянных фашистами в декабре 1941 г., должны максимально наказываться законом чтобы избежать дальнейшего попустительства и повторения подобных действий.

Важным моментом в вопросе культурно-просветительской и общественной деятельности национальных меньшинств является, по мнению экспертов, усовершенствование нормативно-правовой базы в вопросах государственного финансирования национально-культурных обществ. Примером такого введения может служить реализация областной Целевой национально-культурной программы «Сохранение и развитие этнической, культурной и языковой самобытности национальных меньшинств в Николаевской области на 2010–2013 гг.», в рамках которой проводился конкурс на получение финансовой помощи для наиболее социально весомых

проектов, которые были предложены национально-культурными обществами относительно гармонизации межэтнических отношений в многонациональной Николаевщине.

Также экспертами подчеркивается важность принятия таких значимых документов, как Закон «О статусе репрессированных и депортированных народов», «О национальных меньшинствах в Украине» в новой редакции, «О статусе коренного народа», «О статусе репрессированных по национальному признаку и депортированных народов», «О национально-культурной автономии». Все эти законы позволят в полной мере защитить права национальных меньшинств и максимально снизить межнациональное напряжение.

Итак, путей решения данной проблемы много, и они требуют скрупулёзной, каждодневной масштабной работы всех законодательных, общественных, социальных институтов. Этнокультурный аспект в системе образования Украины должен стать одним из актуальных направлений: например, в школах должен быть не факультатив, а именно предмет, посвященный изучению межнациональных отношений. Также создание и функционирование учебных заведений этнического образования, как составляющей части региональной этнополитики. Без комплексного подхода к проблеме сохранения спокойствия в межнациональном обществе не стоит рассчитывать на положительный результат. Ведь межнациональное спокойствие – один из важнейших вопросов национальной безопасности страны, а межнациональное согласие в полиэтническом государстве – это прочно защищенный тыл для решения политических и экономических вызовов, которые сегодня Украина пытается решить.

Основным же заданием на пути решения данной проблемы является воспитание толерантности у граждан Украины. И одним законом эту проблему не решить: не может человек, не имеющий доверия к своей власти, неудовлетворенный уровнем своей жизни, неуважающий ближнего своей национальной группы, вдруг проникнуться уважением и пониманием к человеку другой национальности, только потому, что это прописано в соответствующем законе.

Л. Присяжна, наук. співроб.

**Правовий статус вогнепальної зброї:
зарубіжний досвід (початок у № 10 (28))**

Найбільша цивілізація – це цивілізація, де всі громадяни мають рівні права на володіння зброєю.

Л. Кауділл, майор у відставці корпусу морської піхоти США

Кожна держава має свої особливості процесу легалізації володіння зброєю своїм громадянам. Правовий статус у кожному окремому випадку постійно змінюється, що дає можливість полемізувати щодо проблем легалізації зброї.

Між тим переважна більшість цивілізованих країн уже надали право володіння вогнепальною зброєю своїм громадянам.

США

Друга поправка Конституції США говорить: «...право людей на зберігання і носіння зброї не повинно обмежуватися». Своім конституційним правом користуються 7 із 10 дорослих американців. Із 50 американських штатів у 31 дозволено приховане носіння зброї, причому 22 мають такий дозвіл протягом останніх 10 років, а 11 штатів – останні два роки.

Сьогодні на руках у американців близько 200 млн одиниць вогнепальної зброї, по два стволи на кожну сім'ю. Із них близько 30 млн одиниць – напівавтоматичної зброї і 3–4 млн – сучасної автоматичної самострільної вогнепальної зброї армійських зразків (типу М-16, АК-47 тощо).

Згідно з опитуванням, проведеним дослідницьким центром Gallup, найбільше зброї на руках у населення на півдні США (54 %) і на Середньому Заході (51 %). На сході і заході кількість власників зброї становить, відповідно, 36 % і 43 %.

За даними дослідників Чиказького університету, у штатах, де дозволено приховане носіння зброї, загальний рівень злочинних проявів менше на 22 %, рівень убивств – на 33 %, пограбувань – на 37 %, тяжких тілесних ушкоджень – на 14 %.

Наприклад, у 1987 р. у штаті Флорида громадянам дозволили купувати зброю. З того часу злочинність у штаті зменшилась на 21 %, у той час як у цілому по країні зросла на 12 %.

У Нью-Йорку, Чикаго, Лос-Анджелесі та Вашингтоні проживає всього 5 % населення країни, а відбувається 15 % усіх убивств. Саме ці міста мають найжорстокіші закони щодо володіння зброєю.

Між тим згідно з поліцейською статистикою, власники вогнепальної зброї значно рідше стають жертвами грабедів і нападів. Цікаво, що використання вогнепальної зброї як засобу самооборони досить рідко закінчується пролиттям крові. У середньому лише в 1 % випадків злочинець буває поранений і в десятій частці відсотка випадків – убитий.

Деякі штати можливість володіння зброєю обмежили стінами рідного будинку. І, згідно з поліцейською статистикою, саме там різко зросло вуличне насильство. Особливо при цьому постраждали найбільш незахищені на вулиці верстви населення – пенсіонери та молоді жінки. Як тільки право носіння зброї громадянам повернули, крива зростання такого роду злочинності впала.

Слід зазначити, що існують штати, де володіння зброєю є обов'язковим. Так, міське управління м. Кенне-со (Джорджія) зобов'язало хазяїв домашніх господарств тримати принаймні одну одиницю вогнепальної зброї. За 16 років застосування цього акта в місті сталося три вбивства: два за допомогою ножа (1984 р. і 1987 р.) й одне із використанням вогнепальної зброї (1987 р.).

А ось у таких штатах як Аляска і Вермонт взагалі не існує ніяких обмежень на ліцензійне придбання та носіння зброї, тому вона перебуває у вільному обігу. Населення має право навіть на кулемети.

Закони штату Оклахома, прийняті 15 років тому, дозволяють домовласникам використовувати силу незалежно від того, наскільки мала загроза. Це призвело до зниження кількості пограбувань майже вдвічі.

Однак не всі штати мають такі результати. У штаті Мічиган кількість вбивств з метою самозахисту, навпаки, зростає. ФБР і медіа-група MLive вважають, що це напряму пов'язане з тим, що у 2006 р. у штаті був прийнятий закон про зброю. Згідно з законом людина може використовувати зброю з метою самозахисту у випадках, коли вона впевнена, що їй загрожує смертельна небезпека, або вона може отримати тяжкі каліцтва, або її чи іншу людину можуть згвалтувати. Тому місцеві жителі, аби не стати жертвами насильства, активно почали озброюватися.

Кількість зареєстрованих власників вогнепальної зброї зростає щомісяця. У травні 2012 р. їх було 319 млн, тобто один із 22 повнолітніх жителів Мічигану. Це у два рази більше, ніж 5 років тому і це на 20 % більше, ніж минулого року.

Канада

У 70–80-х рр. ХХ ст. у Канаді вводилися жорсткі обмеження на володіння та придбання зброї. Так, у 1978 р. влада почала кампанію

з обмеження продажів зброї населенню і її вилучення. Результат: із 1978 по 1986 рр. зростання злочинності становило 45 %.

У 1995 р. парламент Канади прийняв Федеральний закон «Про вогнепальну зброю». Метою прийняття закону стала необхідність створення загальнонаціональної системи реєстрації зброї. Законом передбачається видача ліцензій власникам зброї, стягування грошового збору за придбання різних видів зброї, визначається порядок зберігання, перевезення, демонстрації, у тому числі забороненої зброї і зброї обмеженого користування, а також дозволів на носіння зброї, придбання боєприпасів, імпорт і експорт вогнепальної зброї, умови передачі зброї іншій особі.

Слід зауважити, що система ліцензування та реєстрації зброї вводилася поетапно, оскільки в країні налічується декілька мільйонів одиниць не зареєстрованої зброї. Положення щодо видачі ліцензій на придбання та реєстрацію зброї набрали чинності у 1998 р. Отримання дозволу на придбання зброї стало обов'язковим, починаючи з 2001 р., з січня 2003 р. введені сертифікати реєстрації усіх видів вогнепальної зброї. Реєстрація здійснюється канадською поліцією. Повністю заборонені до цивільного обороту зразки стрілецької зброї, що використовується в збройних силах країни.

Наразі вогнепальною зброєю володіє понад 6 млн громадян.

Великобританія

У Великобританії законодавчим актом щодо вогнепальної зброї, прийнятим у 1997 р., обмежені види зброї, що перебуває у цивільному обігу. Зокрема, повністю заборонено великокаліберну мисливську зброю, заборонені як зброя самозахисту пістолети і револьвери. Дозволені до обігу лише малокаліберні спортивні пістолети і револьвери. Заборонено пересилання зброї, купувати її необхідно особисто. Контроль над обігом зброї покладено на спеціальний підрозділ поліції, яка наділена правом проникнення в приватне помешкання громадян. На усіх власників цивільної зброї заведена єдина комп'ютерна інформаційна база даних. Водночас посилено кримінальну відповідальність за незаконний обіг зброї.

Після заборони на носіння зброї рівень злочинності з її застосуванням зріс удвічі. Згідно із звітом ООН за 2002 р., Велика Британія посіла перше місце серед найбільш криміногенних держав (серед розвинутих країн світу).

Саме тому сьогодні англійський уряд має намір переглянути законодавство щодо правомірності володіння зброєю в межах приватних помешкань.

Німеччина

Закон про зброю у Німеччині щодо заборони зброї поступається тільки англійському.

26 квітня 2012 р. бундестаг схвалив створення єдиного реєстру власників вогнепальної зброї. Для того, щоб проект було реалізовано, його має схвалити бундесрат. Очікується, що список буде сформований ще до кінця поточного року.

На даний момент інформація щодо легального володіння зброєю зібрана у 600 різних відомствах, які ніяким чином не пов'язані між собою.

Проект нового закону передбачає, що в разі потреби влада зможе швидко вирахувати походження зброї та її власника. Єдиний електронний реєстр буде вести Федеральне адміністративне відомство, яке буде збирати дані з інших джерел.

Необхідно зауважити, що вимоги щодо створення єдиного списку власників зброї були озвучені після того, як у 2002 р. колишній учень гімназії м. Ерфурт влаштував стрілянину в школі. Він убив 16 чоловік, більшість з яких була вчителями школи, а потім наклав на себе руки. Як стало відомо пізніше, за кілька тижнів до цієї події його самого вигнали з гімназії.

У 2009 р. у місті Вінненден підліток також розстріляв своїх однокласників і вчителів, убивши 15 осіб. Після цього він також наклав на себе руки. Пістолет він узяв у батька – члена стрілецького клубу.

Вже після цього інциденту до закону про зброю були внесені такі зміни: поліція отримала право приходити з перевітками до будинків власників зброї без попередження, а особи до 18 років, які перебувають у стрілецьких товариствах, не мають права користуватися зброєю великого калібру.

Наголосимо, що вводячи єдиний реєстр, Німеччина випереджає плани ЄС, згідно з якими подібні списки повинні з'явитися в країнах Євросоюзу не пізніше 31 грудня 2014 р.

Росія

У 1993 р. в Росії був прийнятий закон щодо легалізації зброї. Згідно з ним дозволялося мати газову, травматичну та інші види небойової зброї. У 1996 р. був прийнятий ще один закон, який дозволив також мати довгоствольні види зброї та короткоствольні газові. У 2003 р. був розглянутий законопроект щодо легалізації пістолетів і револьверів, але на той час закон не був прийнятий. У 2004–2005 рр. ліцензійний дозвіл отримали газові пістолети, у яких можна було використовувати гумові кулі, а також травматичні пістолети з аналогічними кулями.

Таке право на придбання газових пістолетів і револьверів мають громадяни РФ, які досягли 18-річного віку, після отримання відкритої ліцензії на право придбання, зберігання і носіння газової зброї самооборони в органах внутрішніх справ за місцем проживання. Тобто, якщо вам вже виповнилося 18 років і ви не перебуваєте на обліку у наркологічному або психо-неврологічному диспансері, ви цілком можете розраховувати на отримання ліцензії; що вам потрібно – гроші на саму зброю і оплату ліцензійного збору та необхідних довідок (всі вони платні), зібрати необхідний комплект документів і відправитися з цими документами до свого місцевого відділку з ліцензійно-дозвільної роботи.

На сьогодні зареєстровано понад 5 млн од. мисливської зброї, у тому числі й нарізної. Згідно зі статистикою, відсоток [кримінального] застосування вогнепальної зброї, дозволеної для полювання, становить менше десятої частини відсотка.

Так, на одному з брифінгів у ГУВС Петербурга керівництво ГУВС повідомило, що на 16 тис. легальних, тобто зареєстрованих у міліції, мисливських стволів припадає на рік усього два випадки їхнього незаконного застосування.

Однак населення Росії поки негативно ставиться до легалізації вогнепальної зброї. Згідно з статистичними даними, проти такої ініціативи виступає близько 74 % жителів.

Швейцарія

Керівництво країни, населення якої налічує 6 млн чол., не тільки дозволяє володіння зброєю і вільне її носіння, але і вітає її придбання. На сьогодні у приватних руках знаходиться близько 2 млн од. вогнепальної зброї (зброя є у кожного третього швейцарця), з яких 600 тис. автоматичних гвинтівок і 500 тис. пістолетів.

За даними Швейцарського об'єднання, за вільне володіння зброєю (PRO TELL) у Швейцарії 27 % громадян мають у власності вогнепальну зброю (сюди не входить військова зброя). Дієздатні громадяни мають право на придбання як цивільних, так і бойових зразків зброї. Відомо, що армія Швейцарії будується за міліційним принципом. Тому кількість діючих армійських підрозділів незначна. Відслуживши належний час, громадяни перебувають в активному резерві. Табельна зброя (у тому числі кулемети і гранатомети), в усіх військовозобов'язаних громадян, які перебувають у резерві (а це все законослухняні, дієздатні громадяни чоловічої статі), зберігається за місцем їхнього проживання. Не менш ніж один раз на рік працівники місцевої прокуратури проводять

перевірку збереження зброї, боєприпасів і спорядження. Після закінчення строків призову (60 років), громадяни здають табельну зброю на державне зберігання, або, при бажанні громадянина, державні підприємства проводять заміну деяких деталей, з метою ліквідації автоматичного режиму ведення вогню, і в цьому вигляді зброя (тільки стрілецька) передається на довічне зберігання громадянину.

У разі необхідності, громадянин використовує для самозахисту або підтримки громадського порядку («там» їм це поставлено за обов'язок) снайперську гвинтівку з лазерним цілевказівником, кулемет або гранатомет, а вже потім йде дзвонити до поліції.

У результаті такого підходу, рівень злочинів з застосуванням вогнепальної зброї вкрай низький – настільки незначний, що поліцією навіть не ведеться статистика подібних злочинів. Щорічна, середньостатистична кількість убивств становить близько 11,7 випадків на 1 млн жителів (із застосуванням вогнепальної зброї – 4,6 випадків на 1 млн жителів), випадків самогубств 244 на 1 млн жителів (кількість самогубств з використанням зброї загалом і легальним, зокрема, – не відома).

Франція

Сучасне французьке законодавство щодо зброї ґрунтується на Декреті – Законі, прийнятому 18 квітня 1939 р. в умовах надзвичайного поспіху (напередодні початку Другої Світової Війни), Декреті від 12 травня 1973 р. і 25 листопада 1983 р., а також відповідних директивах Євросоюзу, що стосуються питань обігу зброї (№ 9-477 від 18 червня і № 93-15 від 5 квітня 1993 р.). Усі основні положення названих документів знайшли своє відображення у таких новаціях в галузі законодавства про зброю.

Найбільші зміни в галузі збройового права відбулися у зв'язку з прийняттям парламентом 6 травня 1995 р. Декрету № 95-589. Декрет вніс істотні зміни, що стосуються отримання дозволу на придбання зброї та подання декларацій. Протягом кількох десятиліть існував заявний порядок реєстрації придбаної зброї, але для багатьох видів зброї його було скасовано. Були введені жорсткі дозвільні норми, що передбачають необхідність отримання обов'язкового попереднього дозволу на купівлю зброї, особливо короткоствольної нарізної довгоствольної і напівавтоматичної (самозарядної). Декрет заборонив до громадянського обігу всю військову зброю і вибухову зброю. Без спеціального на те дозволу було введено заборону на носіння пістолетів і револьверів, а також військової холодної зброї (у тому числі і зброї бойових мистецтв). Особливим пунктом введена заборона на при-

дбання, передачу, збут, зберігання, перевезення або носіння зброї особами, що не досягли 21 року (повноліття), враховуючи газову, пневматичну і так звану близьку імітацію вогнепальної зброї.

Разом з тим чинні правові норми щодо стрілецької зброї не поширюються на мисливські й спортивні організації, діяльність яких у Франції і так суворо регламентована, а їхня зброя і до цього перебувала під контролем. Не торкнулися обмеження й професійної категорії користувачів і власників: поліція, жандармерія, військові тощо. При наявності на руках у громадян великої кількості зброї (одних мисливських рушниць зареєстровано більше 2 млн одиниць), яка хоча й не використовується у кримінальній сфері, тим не менш, законодавець вважав за необхідне введення жорсткої регламентації обігу зброї.

Однак французькі юристи відзначають деяку заплутаність законодавства щодо зброї: норми закону допускають різне їх тлумачення, потрібна певна юридична кваліфікація та навички, для безпомилкового використання статей Декрету в повсякденній практиці. Величезним досягненням французького Товариства є наявність «Французької національної асоціації захисту стрільців і колекціонерів зброї» (Антакья – ANTAC), зі штаб квартирою у м. Броллі, яка надає громадянам як технічну, так і юридичну допомогу (не безкоштовно).

Розуміння Декрету полегшує таблиця категорій зброї і патронів. Наприклад, починаючи з 5 категорії (несамозарядна мисливська зброя, як гладкоствольна, так і нарізна) придбання її вільне після виконання таких дій: пред'явлення документів, що засвідчують особу при купівлі, заповнення декларації і потім вільне носіння зброї. Проте носіння традиційного холодної зброї (6 категорія) заборонено. У цьому випадку потрібно ще дозвіл на його перевезення. Придбання пістолетів і револьверів можливе тільки з дозволу префектур, в основному для стрільців-спортсменів.

Контроль над оборотом зброї покладено на Генеральну інспекцію Міністерства оборони Франції, а порядок реєстрації зброї (за категоріями) та видача відповідних дозволів – на місцеві префектури, комісаріати поліції і бригади жандармерії.

Австралія

Уряд Австралії ще у 1996 р. почав посилювати законодавство щодо правомірності носіння зброї, причому не тільки вогнепальної, а й холодної. На той час як загальна кількість зброї в країні знижувалася, кількість пограбувань із застосуванням зброї зростала на 59 %, убивств – на 19 %.

Сьогодні вогнепальна зброя, зокрема револьвери і пістолети, залишаються поза законом. Що стосується мисливських рушниць, їх дозволяють мати тільки фермерам та членам мисливських товариств, причому носити їх у межах населених пунктів заборонено.

Ірландія

Ірландія заборонила і конфіскувала величезну кількість стрілецької зброї ще у 1974 р., що призвело до підвищення рівня вбивств. Однак в останні роки криміногенна ситуація поступово покращується завдяки високому рівню економічної свободи.

У січні 2006 р. парламент **Італії** схвалив закон, який дозволяє громадянам застосовувати легально зареєстровану зброю для захисту свого життя і власності. Міністр юстиції Р. Кастеллі заявив, що відтепер «злочинцям буде більше чого побоюватися, а в жертв агресії буде менше проблем».

У **Болгарії, Латвії, Литві та Угорщині** законодавство також дозволяє носіння та зберігання будь-якого виду зброї цивільним населенням, у тому числі нарізної. Після дозволу на носіння і зберігання нарізної зброї був зафіксований значний спад тяжких злочинів.

Естонія

Парламент Естонії в червні 2001 р. прийняв у третьому, остаточному, читанні закон, що дозволяє громадянам володіти вогнепальною зброєю. Відповідно до нього, усі особи, які досягли 18-річного віку і мають громадянство республіки, можуть придбати в приватне користування пневматичні, газові та гладкоствольні пістолети і рушниці. При цьому іноземці, які мають тимчасовий вид на проживання та дозвіл на роботу в республіці, також зможуть купувати мисливську та спортивну зброю за наявності в них дозволу відповідних органів країни їхнього постійного проживання.

Нині Естонія посідає 131 місце серед 178 країн за кількістю зберігання зброї та 65 місце в пропорції до кількості населення.

Згідно зі статистичними даними загальна кількість зброї у цивільних осіб досягає 123 тис. одиниць. Із них легально зареєстровано – 47 тис. Кількість зареєстрованих власників зброї становить приблизно 31 тис. чоловік. Таким чином, на кожні 100 чоловік населення припадає приблизно два легально зареєстрованих власника зброї.

Кількість гвинтівок у цивільному обігу – 4200 од., кількість дробовиків – 28 200 од., короткоствольної нарізної зброї – 14 600 од.

Після дозволу носіння і зберігання нарізної зброї був зафіксований значний спад тяжких злочинів. Зокрема, в Естонії після легаліза-

ції пістолетів вулична злочинність впала майже на 80 %. У зв'язку з цим, в Естонії вдвічі скоротили штат поліції.

У **Польщі** після того, як громадяни отримали можливість вільно купувати, носити і зберігати зброю, рівень злочинності знизився на 34 %, у **Словенії** цей показник знизився на 50 %.

Молдова

У Республіці Молдова право на володіння і користування короткоствольною вогнепальною зброєю (пістолетами і револьверами) мають громадяни, які досягли 18 років. Після прийняття закону в країні був зафіксований значний спад тяжких злочинів. Так, незважаючи на те що у 2003 р. у вільному володінні відбулося близько 6 тис. од. зброї, щорічно купувалося понад 800 пістолетів і револьверів, так званих «гучних» випадків застосування легальної зброї в кримінальних цілях практично не було.

У **Бразилії**, навпаки, до 1981 р. зброя була у вільному продажу, однак пізніше уряд прийняв деякі заходи щодо її обмеження. Згідно зі статистичними даними, тільки у 2004 р. із застосуванням вогнепальної зброї було вбито більше 36 тис. чоловік, це притому, що законодавство наклало суворі обмеження на легальне володіння зброєю. Відзначимо також, що якщо у 1982 р. рівень смертності від вогнепальної зброї становив близько сім випадків на 100 тис. населення, то у 2002 р. даний показник становив уже приблизно 22 випадки. Таким чином, обмеження на право носіння вогнепальної зброї викликало стійке зростання рівня злочинності в країні.

Мексика

Ст. 10 Конституції Мексики дає право громадянам країни мати зброю для власного захисту та для захисту свого майна. У 2004 р. на додаток до Конституції був прийнятий закон, який дозволив мексиканцям зберігати в будинку не більше двох пістолетів калібром до 3,8 мм, а також носити цю зброю поза мешканням (у тому числі в громадських місцях). Таке обмеження на володіння вогнепальною зброєю не захистило пересічне населення від розбірок наркокартелів, які тривають дотепер.

Ямайка

Ямайка заборонила остров'янам володіти будь-якою вогнепальною зброєю ще в 1974 р. Число вбивств після прийняття закону зросло з 11,5 осіб на 100 тис. населення у 1973 р. до 41,7 осіб у 1980 р.

Китай

У 1996 р. був прийнятий закон «Про контроль над вогнепальною зброєю». Законом дозволено в цивільному обігу

використовувати тільки спортивні і мисливські зразки вогнепальної зброї, яка купується за спеціальними ліцензіями місцевих органів громадської безпеки. Законом передбачається і категорія службової зброї. Виробництво і торгівля зброєю ліцензується. Загальний контроль за обігом зброї у КНР покладено на Міністерство громадської безпеки.

У **Туреччині** вільно, без надання документів, можна придбати практично будь-який вид зброї, у тому числі автомати, автоматичні гвинтівки тощо. Причому коштують вони порівняно дешево і навіть більше того, купити зброю можуть іноземці. Парадокс у тому, що вважаючись однією з найбільш криміногенних країн Європи, Туреччина водночас має один з найнижчих у Середземномор'ї рівень злочинів, пов'язаних з насильством.

Що стосується **Японії**, то тут існує жорстка заборона на володіння зброєю. Але, незважаючи на це, рівень злочинності тут дуже низький. На думку експертів, пояснити це можна досить високим рівнем життя і відсутністю конфліктних установок серед населення, оскільки в країні існує досить жорстка міграційна політика, високий рівень емансипації, а також загальне старіння населення.

Як бачимо, досвід розвинутих країн показує, що офіційно зареєстрована зброя, як правило, не використовується при вчиненні умисних злочинів; наявність короткоствольної вогнепальної зброї на руках у населення не викликає зростання злочинності, а навпаки приводить до його зниження.

Водночас слід зазначити, що законна особиста зброя є одним з елементів «громадянського суспільства» з високим рівнем життя. На думку майора у відставці Корпуса морської піхоти США Л. Кауділла, «...злочинець, а тим більше озброєний, буде процвітати тільки в тому суспільстві, у якому сама держава гарантує йому монополію сили.

...Я ношу зброю не тому, що шукаю конфлікт, а тому, що хочу, щоб мене залишили у спокої. Коли зброя зі мною, силу проти мене вже не застосувати, тільки переконання. Я ношу зброю не тому, що відчуваю страх, а тому, що вона не дозволить мене залякати.

Вона жодним чином не обмежує дії людей, які в спілкуванні зі мною використовують переконання. Вона обмежує лише дії тих, хто хоче використати силу. Зброя нейтралізує силу як перевага. І тому, носіння зброї є дією цивілізованої людини».

Тобто вільний продаж зброї населенню виправдано лише при високому рівні взаємної довіри, який можливий лише в добре організованому і цивілізованому суспільстві. Свого часу третій президент США Т. Джеферсон казав, що «вільна людина ніколи не може бути обмежена в праві використання зброї. Насамперед зброя необхідна людині тому, що вона – останній рубікон, який охороняє її від тиранії уряду».

Сьогодні ж в Україні влада недовіряє народу – народ відповідає тим самим владі...

Я. Маленко, бібл. I кат.

Державна служба правопорядку з більш широкими повноваженнями

Питання реформування внутрішніх військ останнім часом дедалі частіше стає предметом дискусій як експертів, так громадськості.

Нардепи від Партії регіонів – В. Грицак і В. Коновалюк своїм законопроектом пропонують створити Держслужбу правопорядку з військовим статусом. Законопроект «Про Державну службу правопорядку» від 07.06.2012 р. № 10579 перебуває на розгляді в профільному комітеті Верховної Ради.

Законопроект визначає правові основи організації та діяльності Державної служби правопорядку, її загальну структуру, завдання та повноваження, гарантії правового й соціального захисту її особового складу, а також порядок фінансування, матеріально-технічного забезпечення та контролю за її діяльністю. У випадку схвалення він набере чинності з 1 січня 2013 р., законопроектом також передбачено, що Закон України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» втратить чинність з 1 січня 2013 р.

Законопроектом пропонується внутрішні війська МВС України перетворити на державний правоохоронний орган спеціального призначення – Державну службу правопорядку, який буде діяти в системі Міністерства внутрішніх справ України як військове формування, призначене для виконання визначених Конституцією і законами України завдань з охорони прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності від злочинних та інших протиправних посягань.

Держслужба правопорядку буде вживати заходи проти масових заворушень на вулицях і збройних конфліктів на кордоні, боротися з тероризмом. Якщо знадобиться, буде воювати з незаконними збройними формуваннями і забезпечувати введення воєнного чи надзвичайного стану.

Законопроектом запропоновано можливість залучення Держслужби правопорядку для участі в міжнародних миротворчих операціях у складі миротворчого контингенту та/або миротворчого персоналу.

Також до завдань новоствореної Держслужби входять: охорона та оборона важливих об'єктів права державної власності, ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України; охорона спеціальних вантажів, у тому числі ядерних матеріалів під час їхнього перевезення; охорона та оборона центральних баз матеріально-технічного забезпечення Міністерства внутрішніх справ України.

Держслужба буде забезпечувати діяльність судової системи, виконуючи завдання з конвоювання осіб, взятих під варту, підсудних, засуджених до позбавлення волі, у тому числі під час їх екстрадиції, а також охороняти підсудних та засуджених у ході судових засідань Вищого спеціалізованого суду України, судів апеляційної інстанції з розгляду цивільних і кримінальних справ, місцевих судів загальної юрисдикції.

Законопроектом передбачено також, що Державна служба правопорядку виконуватиме покладені на неї завдання у взаємодії з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, судами, органами прокуратури, міліцією, органами Служби безпеки України, Управлінням державної охорони, органами і підрозділами Державної прикордонної служби України, територіальними органами МНС України, органами і підрозділами служби цивільного захисту, органами і установами Державної пенітенціарної служби, Генеральним штабом Збройних Сил України, органами військового управління, з'єднаннями та військовими частинами Збройних Сил України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, громадськими організаціями, а також разом з адміністрацією, режимними органами об'єктів, що охороняються Державною службою правопорядку.

Керівництво нової служби – головнокомандувач і його заступники – будуть призначатися особисто Президентом. Військовослужбовці будуть проходити службу, так само як і у Внутрішніх військах

– за призовом і за контрактом. З тією різницею, що в Держслужбі правопорядку їм гарантуватимуть конфіденційність. Імена тих, хто брав участь в операціях, заборонено розголошувати. На відміну від міліцейського «Беркута», який входить до складу обласних управлінь внутрішніх справ, Держслужбу правопорядку підпорядкують тільки її безпосередньому командуванню. Територію країни передбачається розділити на оперативно-територіальні об'єднання за аналогією з військовими округами.

Службовці зможуть самостійно, без участі міліції, патрулювати вулиці, перевіряти документи, складати протоколи правопорушень, зупиняти транспорт, затримувати і допитувати підозрюваних, вести розвідувальну і негласну оперативно-розшукову діяльність. Вони отримають право проникати в приміщення і оглядати їх без ордеру, блокувати територію, знищувати збройних повстанців у разі їх опору, вести бойові дії із застосуванням техніки і авіації (в законопроекті передбачені авіаційні підрозділи).

Чисельність нової силової структури законопроектом не обмежується. Там лише сказано, що її введення не потребуватиме додаткових витрат з держбюджету і здійснюватиметься за рахунок асигнувань на утримання Внутрішніх військ. А в них сьогодні служать 33 тис. осіб. Держслужба правопорядку стане правонаступником Внутрішніх військ і отримає в спадок все їхнє майно, місця дислокації та навчальні заклади.

Автор законопроекту В. Грицак заявив, що при перетворенні на Держслужбу правопорядку Внутрішні війська будуть скорочені до 27 тис. осіб. «Структура з назвою “Внутрішні війська” – це анахронізм радянської епохи. Усередині країни військ бути не повинно». Унікальність майбутнього Держслужби правопорядку в тому, що вона, крім виконання завдань мирного часу, візьме участь у забезпеченні оборони України, захисті її територіальної цілісності в разі збройної агресії і конфлікту. Але армія і прикордонники з цими завданнями самі не впораються, оскільки чисельність Збройних Сил скоротилася з 780 тис. до 184 тис., а прикордонні війська були перетворені в Державну прикордонну службу зі статусом правоохоронного органу».

За повідомленнями ЗМІ, ініціатива «регіоналів» знайшла підтримку у керівників різних рівнів МВС, командування внутрішніх військ, ряду експертів. Так, за словами директора Інституту глобальних стратегій В. Карасьова, маси виходять з покори у всьому світі – від Нью-Йорка до Каїра, адже існуюча політична система не в змозі впоратися з протестами в умовах економічної турбулентності

України. Країна зі слабкою економікою і завищеними соціальними очікуваннями, тому тут можливі масові протести, повстання, заклоти, заявив він та відзначив, що «така архаїчна структура, як міліція, яку Україна успадкувала з радянських часів, не здатна забезпечити захист правопорядку в умовах масових протестів».

Проте ініціатива досить критично була сприйнята представниками опозиції та деякими експертами. За словами народного депутата з фракції НУ – НС, генерала Г. Москаля, ні внутрішні війська як військово формування, ні міліція не повинні займатися питаннями забезпечення громадського порядку. Для цього необхідно створити окрему структуру, забезпечену спецзасобами, яка зможе в разі потреби розігнати демонстрацію».

Лідер громадського руху «Український вибір» В. Медведчук також висловив здивування, навіщо Україні нова військова структура, що володіє надзвичайними повноваженнями. «Виходить, влада очікує початку революції. Тоді розумніше було б прибрати передумови для її виникнення, а не готуватися до її придушення?» – зазначив політик.

Також лідер громадянського руху «Спільна справа» зазначив, що майбутня Державна служба правопорядку може отримати особливо широкі повноваження в разі введення надзвичайного стану.

«Якщо відслідкувати ту кількість законопроектів, які стосувалися б поведінки держави в умовах надзвичайного стану, зрозуміло, що Президент В. Янукович готується саме до такого сценарію. Питання тепер не у повноваженнях, питання в тому, наскільки швидко В. Янукович, за відсутності економічних мотиваторів, зможе виховати таких мільйонерів, які є у Росії, Білорусі», – каже О. Данилюк.

У свою чергу голова парламентського Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, депутат від «БЮТ–Батьківщини» В. Шевць, у законопроекті Коновалюка побачив лише зміну назви Внутрішніх військ МВС. Крім того, за словами опозиціонера, неможливо змінити систему правопорядку, якщо Міністерство внутрішніх справ реформувати частинами.

«Колеги трохи поспішили. Реформувати якусь частину Міністерства внутрішніх справ, залишивши взагалі без змін саму структуру міністерства – це абсолютно неправильно. Крім того, за два останні роки з України виведено 53 млрд дол. в офшорні зони. Навіть за половину цих грошей могли б прекрасно реформувати всю правоохоронну і судову систему. Наші правоохоронці отримували б зарплату не по 1,5 тис. грн, а по 3 тис. дол. У нас би стояла черга, і ми могли б обирати найкращих серед кращих», – зазначив В. Шевць.

Цей законопроект є не єдиним на шляху до реформування МВД України. У майбутньому народний депутат (фракція Партії регіонів), генерал-лейтенант міліції В. Грицак має намір у грудні внести в парламент законопроекти про реформування Міністерства внутрішніх справ України, зокрема, про створення поліції і жандармерії. «20 грудня цього року буде 20 років української міліції, а 23–24 грудня я внесу три законопроекти, що стосуються діяльності Міністерства внутрішніх справ, його структури і чисельності, закон про поліцію України, закон про жандармерію України», – повідомив Грицак. При цьому він підкреслив, що не хоче просто перейменувати МВС. «Я хочу якісно в законі відобразити діяльність нової структури з іншим, європейським підходом», – зазначив нардеп. На його думку, реформа МВС «назріла давно, а як такого МВС вже давно немає».

Ю. Якименко, м.л. науч. сотр.

Закон «О морских портах Украины» в оценках политиков и экспертов

17 мая украинский парламент принял во втором чтении правительственный законопроект № 9712 «О морских портах Украины», определяющий правовые, экономические и организационные основы деятельности в морских портах. 8 июня документ был подписан Президентом, а с 27 июня новый закон вступил в силу.

Обозреватели напоминают, что в ноябре 2011 г. Верховная Рада уже принимала закон о портах, но документ, предусматривавший право частных компаний владеть портовой инфраструктурой, был ветирован Президентом по настоянию тогдашнего министра экологии и природных ресурсов Н. Злочевского, который требовал, чтобы законом запрещался сброс с торговых судов остатков нефти, необработанных сточных вод, отходов и мусора.

Как отмечается в пояснительной записке к документу, авторами нового законопроекта в полной мере были учтены все требования министерства.

В то же время ключевые положения нового закона остались теми же, что и прежде. Новый документ, как предусматривал и предыдущий закон, оставляет государству осуществление регуляторных функций

(для чего создается специальная Администрация морских портов) и предоставляет право владеть портовой инфраструктурой и заниматься перегрузкой частным компаниям.

Эти положения документа вызвали оживленную общественную дискуссию. Одним из ее аспектов стало обращение в Конституционный Суд 55 депутатов парламента (фракции БЮТ и НУ–НС) с требованием проверить принятый закон на соответствие его Основному закону.

Позже в Верховной Раде был зарегистрирован законопроект, в котором его авторы – оппозиционные депутаты Ю. Кармазин и А. Дубовой – предложили изъять из положений нового закона о портах все, что касается приватизации объектов государственной собственности.

В то же время новый закон был подвергнут критике и со стороны представителей провластных политических сил, а также вызвал неоднозначную реакцию многих действующих и бывших работников портовой отрасли и жителей портовых городов.

Инициаторы закона объясняют его принятие необходимостью реформирования портовой отрасли, подчеркивая, что Украина – единственная страна на постсоветском пространстве, не осуществившая таких реформ. Закон, по мнению авторов, будет служить качественному преобразованию отрасли, обеспечивая привлечение необходимых для модернизации портовой инфраструктуры инвестиций. В документе прописаны механизмы их привлечения и компенсации, а также механизмы защиты прав инвесторов, работающих в портах.

Законодательное закрепление таких механизмов направлено на налаживание максимально эффективно государственно-частного партнерства и увеличение притока инвестиций в отрасль. Это, как полагают авторы документа, должно способствовать росту конкурентоспособности украинских портов.

Отметим, что закон не распространяется на речные порты, морские рыбные порты, пункты базирования Военно-морских сил Украины, морской охраны центрального органа исполнительной власти, которые обеспечивают реализацию государственной политики в сфере защиты государственной границы, а также на пункты базирования военно-морских кораблей иностранных государств, которые в соответствии с международными договорами Украины временно находятся на территории Украины.

Функционирование и развитие морских портов, согласно документу, должно осуществляться по принципам объединения интересов и деятельности государства в лице службы капитана морского порта, администра-

ции морских портов Украины, других государственных предприятий, которые осуществляют функционирование морского порта, и субъектов ведения хозяйства, которые осуществляют свою деятельность в морском порту; хранения и образования, в частности, на основе объединения имущества частной, государственной и коммунальной форм собственности, единых имущественных комплексов, расположенных в пределах территории и акватории морского порта; обеспечения конкуренции среди субъектов ведения хозяйства, которые производят одинаковую продукцию (товары, работы, услуги) в морском порту, и пр.

Порядок открытия и закрытия морских портов определяется Кабинетом Министров. Он же осуществляет ведение Реестра морских портов Украины – электронной базы данных по учету морских портов, целью которой является обеспечение данными, необходимыми для выполнения задач в сфере безопасности мореходства, охраны окружающей природной среды, а также для осуществления государственного надзора.

Основой планирования развития портовой отрасли в законе называется Стратегия развития морских портов Украины, которая определяет краткосрочные (на пять лет), среднесрочные (на 10 лет) и долгосрочные (на 25 лет) перспективы развития и учитывает прогнозы относительно грузопотоков в экспортном, импортном и транзитном направлениях, задачи и основные направления реализации стратегии и другие аспекты. При этом стратегия должна согласовываться с государственной политикой в сфере транспорта и планами развития других транспортных отраслей Украины.

Закон также предусматривает, что на территории морских портов, через которые осуществляется международное сообщение, по решению правительства открываются пункты пропуска через государственную границу Украины.

По закону в Украине также будет создана Администрация морских портов с целью содержания и обеспечения эффективного использования госимущества, переданного ей в хозяйственное ведение, в том числе модернизации, ремонта, реконструкции и строительства гидротехнических сооружений и других объектов портовой инфраструктуры, расположенных в пределах территории и акватории морского порта.

Особое внимание экспертов привлекла ст. 25 закона, определяющая особенности приватизации объектов портовой инфраструктуры. В соответствии с положениями этой статьи, объектами приватизации

являются единые имущественные комплексы государственных предприятий и акции публичных акционерных обществ, акции, принадлежащие государству в уставном капитале хозяйственных обществ. Законом предусмотрено, что единые имущественные комплексы государственных предприятий и 100 % акций уставного капитала публичных акционерных обществ подлежат продаже на конкурентной основе. В соответствии с ст. 25 закона, условия конкурса по продаже единого имущественного комплекса государственного предприятия могут предусматривать аренду причалов сроком до 49 лет, земельных участков сроком до 49 лет, на которых расположены причалы, и единых имущественных комплексов.

Комментируя положения этой статьи, некоторые политики и эксперты отмечали, что ею по существу подменяются законы, касающиеся приватизации.

Возможность приватизации портов и скупки госимущества частными компаниями обозреватели называют «скрытой» составляющей вступившего в силу закона, одновременно указывая и на другую его сторону – улучшение регулирования в сфере портовой деятельности.

Закон позволяет в случае необходимости реализовывать инвестиционные проекты, то есть отдавать под приватизацию предприятия и землю, находящиеся до этого момента в городской или государственной собственности. Согласно закону, землями портов будет распоряжаться правительство, а не местные советы, что вступает в конфликт со ст. 142 Конституции, которая поясняет, что распоряжение землей является материальной и финансовой основой местного самоуправления.

Таким образом, противоречие закона Конституции стало одним из главных аргументов его критиков.

Участники круглого стола, инициированного народным депутатом Украины А. Дубовым в Верховной Раде в конце апреля, отмечали, что с принятием закона «портовые города-спутники могут стать городами-призраками».

«Это закон, цель которого узаконить отбирание», – прокомментировал ст. 25 представитель МТП «Южный» А. Сахненко. Что касается второго спорного момента закона – ст. 15, предусматривающей создание Администрации морских портов, то, по мнению специалиста, придумать такое учреждение мог только тот, кто никогда в портах не работал, так как любой порт требует срочного и оперативного решения большинства вопросов.

Против создания Администрации морских портов также высказался народный депутат Украины В. Лемза. По его словам, крайне нецелесообразно замыкать крупнейшие экономические и производственные структуры на одну придуманную. Он уверен, что лишение портов статуса юридического лица и перевод их в разряд филиалов неизменно урежет их возможности как субъектов хозяйствования. Администрация портов будет осуществлять аккумуляцию всех средств и делить их на свое усмотрение. «Это приведет к тому, что по каждой копейке необходимо будет обращаться в главную структуру и “получать добро”», – считает депутат.

Он также высказал убеждение, что данный закон не принесет ожидаемых результатов, потому что он «...лоббирует интересы конкретных структур и людей – Ахметова, Фирташа и т. д. Они хотят решить свои вопросы, но это сейчас происходит в ущерб общему государственному делу».

На этот аспект вопроса обратил внимание и народный депутат О. Радковский, который также подчеркнул, что все порты готовятся под приватизацию «известной финансово-промышленной группы», ориентированной на экспорт металла. «Это интегрированные вертикальные структуры, которых волнует лишь конечный доход. Нет экспорта металла – такой собственник останавливает перегрузочный комплекс. Упал рынок металла, изменились мировые цены – ему выгоднее остановить порт и какое-то время не работать», – считает депутат.

С резкой критикой закона выступил также депутат Одесского областного совета (ПР) В. Страшилин. «Это закон Иуды, это предательство всего Придунавья, города Измаила и всех остальных портов. У нас сегодня больше некому наполнять бюджет города, кроме порта», – заявил депутат, предположив, что Президенту страны, видимо, не указали на все недостатки этого закона, заслуживающего, по мнению депутата, очередного вето.

В то же время народный депутат Украины В. Кравчук, напротив, высказал мнение, что Президент прекрасно знает, какую угрозу портовой отрасли Украины несет в себе новый законопроект: «...Этот закон написан под конкретных людей, которые уже видят себя собственниками портов...». И Президент не наложит на него вето, спрогнозировал депутат.

Участники круглого стола также выражали обеспокоенность тем, что в законе ничего не сказано о социальных гарантиях для коллективов. По их мнению, принятие закона неизменно внесет

социальную напряженность, так как приведет к сокращению рабочих мест в морских портах. Кроме того, с приходом в порты частного капитала работники безвозвратно утратят социальную сферу.

Против закона о портах также высказались некоторые предприятия, чья деятельность связана или зависит от портовой отрасли. Так, крупное сельскохозяйственное предприятие «Нибулон» в своем официальном заявлении отметило, что принятая редакция закона имеет существенные недостатки, в частности, ограничивает экономическую конкуренцию в морской отрасли, сужает объем существующих прав частного морского бизнеса и носит дискриминационный характер для субъектов хозяйствования, которые до вступления в силу закона законно построили собственные перегрузочные мощности (терминалы) вне существующих государственных морских портов.

Кроме того, «Нибулон» критикует предусмотренное законом создание государственного предприятия-монополиста – Администрации морских портов Украины, «которое наделено также и признаками органа государственной власти и вопреки Конституции Украины будет осуществлять контроль и надзор за деятельностью предприятий негосударственного сектора экономики».

Представители компании считают, что вступление в силу закона может привести к негативным последствиям и ухудшению существующего положения предприятий морского транспорта, которые сейчас находятся вне существующих государственных морских портов, монополизации рынков погрузочно-разгрузочных работ и смежных рынков, а также к ухудшению инвестиционного климата в отрасли морского транспорта и состояния защищенности частных инвестиций.

Сторонники принятого закона придерживаются противоположного мнения. Они отмечают, что отсутствие закона в перспективе вело к портовым конфликтам, непрозрачной тарифной политике и, соответственно, стагнации.

По словам члена Рабочей группы по разработке законопроекта А. Подгайного, основная цель нового закона – увеличение доходности портов и повышение конкурентоспособности отрасли.

«Украинские порты начали терять свои конкурентные преимущества перед зарубежными, – уверен начальник ОМТП Ю. Васьков. – Новый закон решит эти проблемы».

Вице-премьер-министр и министр инфраструктуры Украины Б. Колесников подчеркивает, что Закон «О морских портах» – «это в первую очередь обеспечение государством качественного законода-

тельного урегулювання цих відносин, які вже фактично сформувалися в портах з інвесторами в рамках державно-частинного партнерства, а також привертання додаткових інвестицій для розвитку галузі за рахунок надання інвесторам законодавчих гарантій захисту їх прав».

«За 20 років незалежності нашого державства всередині портів побудовано багато приватних терміналів. В багатьох портах уже є зернові, контейнерні та інші термінали – саме приватні. Закон же дозволяє легітимізувати власну інвестицію і розвиватися далі, що дуже важливо для галузі. Документ повинен допомогти портам звільнитися від тягару нерешених правових проблем і привертати інвестиції на розвиток», – заявляє Б. Колесников.

Ще одним важливим моментом закону він вважає своєобразну амністію для всіх минулих інвестицій: держава гарантує право приватної власності на причали, побудовані за рахунок приватних інвестицій до вступлення в силу нового закону, за умови, що вони були внесені в реєстр гідротехнічних споруд в установленному порядку.

Також міністр повідомив, що введення в дію положень Закону України «Про морських портах України» дозволить створити в Ялтинському та Севастопольському портах сучасну інфраструктуру для прийому та обслуговування круїзного флоту. За його словами, потенційний інвестор, висловивши бажання вкладувати кошти в розвиток згаданих портів, – американський холдинг Royal Caribbean International – отримає законодавчі гарантії захисту власних вкладень і зможе приступити до реалізації проекту.

Начальник Ізмайльського морського торговельного порту Ю. Фуратов, коментуючи прийнятий документ, зауважив, що Закон «Про морських портах України» відкриває в портовій галузі нові можливості і створює сприятливі умови для розвитку, модернізації та ефективної роботи. За його словами, на сьогоднішній день більшість українських портів не можуть нормально функціонувати. Потрібна серйозна модернізація портового господарства, але в портах немає коштів, щоб її здійснити. «Для того щоб порт привертати вантажі, потрібні більш глобальні зміни, які без допомоги інвесторів ми не можемо реалізувати. І чим швидше інвестори почувують надійність законодавчої бази в галузі, тим швидше порти України почнуть конкурувати з Румунією, Росією, Молдовою та ін.», – заявляє Ю. Фуратов, підкреслюючи, що Закон «Про морських портах» прийнятий в Україні з великим запізненням.

«При распаде Союза все порты были практически в равных условиях. Я говорю о развитии и модернизации инфраструктуры портов. Теперь давайте посмотрим, на каком материально-техническом уровне работают порты России, стран Балтики, которые уже давно провели реформы в портовой отрасли. Развитие портовой инфраструктуры этих стран, а также их законодательная база намного опережают украинские порты. Сейчас российские грузоотправители опасаются работать с нашими портами из-за несовершенной законодательной базы и износа основных фондов. По этой причине Украина теряет транзит, и очень быстрыми темпами. Более того, недавно Россия официально презентовала проект “Создание сухогрузного района морского порта Тамань”. Строительство терминала “ударит” по портам Украины. На днях пресс-служба Минэкономики Молдовы озвучила новость о том, что администрация международного порта Джурджулешты собирается существенно снизить цены на портовые услуги по перегрузке контейнеров с целью “оттянуть” на себя грузы Ильичевского, Одесского и других портов Черноморского и Дунайского бассейна. Порт Джурджулешты размещается буквально на клочке прибрежной зоны Дуная и составляет конкуренцию крупным морским портам Украины. А все благодаря тому, что в Молдове для инвесторов уже создана благоприятная обстановка в портовом бизнесе», – рассказывает начальник Измаильского порта.

Новый закон, по его словам, улучшит работу портов и поможет улучшить их инвестиционную привлекательность. От принятия этого закона выигрывают все – государство, портовики и инвесторы, для которых закон предусматривает гарантии по защите инвестиций, считает Ю. Фуратов.

Глава одесского областного МЧС В. Боделан также высказывает поддержку принятому документу. «Закон о портах крайне важен. Далее по старым нормам и канонам порты развиваться не могут. Это тормоз. Порты теряют грузовую базу: грузы уходят в Констанцу (Румынию), Новороссийск (Россия). Поэтому я считаю, что вся правовая база, которая перестраивает работу портов, требует своего конкретного обновления», – заявляет чиновник.

Специалисты отмечают по этому поводу, что в борьбе за грузопотоки украинские порты должны использовать свои естественные преимущества – глубоководность и возможность кластерного развития. Об этом, в частности, заявляет генеральный директор Центра транспортных исследований С. Вовк.

Один из авторов законопроекта «О морских портах», глава подкомитета парламента по вопросам морского и речного транспорта Ю. Крук считает, что с реформой в морской отрасли Украина может рассчитывать на значительное увеличение объема грузопотоков.

«Сегодня всеми портами обрабатывается около 120 млн т. Думаю, что даже с учетом действующих мощностей вполне реально обрабатывать до 200 млн, и мы на это и рассчитываем. В более далекой перспективе все зависит от того, какой грузопоток и в каком объеме будут иметь частные компании – создатели новых терминалов. А то, что терминалы будут строиться под конкретный грузопоток, это несомненно».

Комментируя основные риски для портового бизнеса после того, как закон будет принят, Ю. Крук заявил: «Серьезные риски лежат в области взаимодействия портов и железной дороги – недаром портовики называют “Укрзалізницю” государством в государстве. Те новые объемы грузопотоков, о которых мы с вами говорили, обязательно потребуют развития подъездных железнодорожных путей и припортовых станций. Узость железнодорожной инфраструктуры – это сегодня проблема практически каждого порта. Поэтому обязательно нужно найти механизм инвестирования в развитие этой инфраструктуры, иначе мы построим причалы – а припортовая станция станет бутылочным горлышком, которое пропустить все это не может. Согласно законам об акционировании железной дороги, колеи остаются в сфере компетенции государства, поэтому с развитием частных форм собственности в портах нужно будет искать какие-то механизмы взаимодействия».

Что касается одного из наиболее спорных аспектов закона – возможной приватизации объектов портовой отрасли, то сторонники закона отрицают такую возможность.

«Закон “О морских портах” не несет угрозы приватизации портов. Нет ни одной строки в законе, по которой можно сделать такой вывод. Люди, которые пытаются убедить в обратном, далеки от этой отрасли или просто манипулируют теми, кто с законом не ознакомился», – подчеркивает начальник Измаильского порта Ю. Фуратов.

О том, что новый закон не открывает возможностей по приватизации портов, говорит и начальник Одесского морского торгового порта Ю. Васьюк. «Многие ошибочно так считают, но сегодня вопросы приватизации регламентируются отдельными законодательными актами. Главная особенность закона – не приватизация, а смена системы

управления и возможность инвестирования в портовую отрасль», – отмечает он. По его словам, до сих пор у инвесторов не было возможности инвестировать в портовую инфраструктуру на условиях концессии, хотя такая форма сотрудничества более понятна для международного бизнеса.

По словам адвоката ЮФ «АНК» А. Волкова, закон пошел по пути запрета на приватизацию объектов, имеющих стратегическое значение. При этом авторы закона предусмотрели приватизацию не как основной, а как дополнительный или вспомогательный инструмент для привлечения инвестиций в портовую отрасль. «Логика закона предполагает, что основным инструментом для привлечения инвестиций должна стать именно концессия, которая пока что в портовом секторе не применялась», – считает эксперт.

По словам А. Волкова, в Украине по-прежнему продолжает действовать закон о перечне объектов права госсобственности, не подлежащих приватизации, принятый в 1999 г. В этот перечень входят все морские порты Украины. Таким образом, эксперт считает невозможной приватизацию морских портов до тех пор, пока в этот перечень не будут внесены изменения.

Отметим, что первый вице-премьер В. Хорошковский заявляет, что не видит проблем с приватизацией портов «при конкурентных процедурах продажи и недопущения монополизации». В то же время вице-премьер Б. Колесников заявляет, что «как таковой приватизации не будет, потому что приватизировать нечего». По его словам, принятие закона «открывает возможности во всех украинских портах для входа и получения участков земли для развития грузовых терминалов в нашей стране». Новый закон необходим для того, чтобы гарантировать инвестору право собственности на построенные им в портах терминалы: «На сегодняшний день более 70 % грузов только в Одесском порту перерабатывается частными терминалами, а не государственными», – заявляет Б. Колесников. При этом эксперты отмечают, что существующие на сегодня риски инвестирования в портовую инфраструктуру Украины связаны в первую очередь с устаревшей нормативной базой, которая фактически отражает советскую модель функционирования портов.

Тем временем в прессе активно обсуждаются варианты дальнейшего хода событий в портовой отрасли. Большинство экспертов констатируют, что крупнейшей и влиятельнейшей структурой в украинской портовой отрасли стала СКМ, которая ставит перед

собой задание взять под контроль Южный, Ильичевский, Мариупольский и, возможно, Севастопольский и Николаевский морские порты. Работа СКМ в этих портах ведется в нескольких направлениях. Во-первых, группа активно наращивает свое присутствие в экспедиционном сегменте портового бизнеса. Во-вторых, в подготовке к приватизации портов СКМ, по мнению экспертов, стремится к «расчищению» рынков портовой перевалки и готовит масштабные проекты, одним из которых может стать проведение дноуглубительных работ за государственный счет. Со временем глубоководные каналы могут стать элементами крупных частных терминальных комплексов. Социально-экономические последствия развития подобных сценариев будут иметь множество различных аспектов, пристальное изучение которых представляется важным уже сегодня.

А. Пилипака, библ. I кат.

Закон о языке глазами российских экспертов

3 июля Верховная Рада приняла закон о языковой государственной политике, авторами которого являются народные депутаты от Партии регионов В. Колесниченко и С. Кивалов. Закон предусматривает предоставление русскому языку статуса регионального в 13 из 27 областей Украины. За принятие закона проголосовали 248 депутатов, тогда как достаточно 226 депутатских голосов. Закон должен вступить в силу с 1 января 2013 г.

Принятие закона активно комментировалось не только отечественными политиками и обозревателями, но и вызвало широкий резонанс в среде российских экспертов.

Так, директор украинского филиала Института стран СНГ и Балтии В. Корнилов считает, что Партия регионов должна была принять законопроект о языках. В противном случае она продемонстрировала бы избирателям свою слабость и не выполнила бы своих предвыборных обещаний. Это, безусловно, сказалось бы на рейтингах. Подпишет ли Президент этот законопроект, зависит, по мнению эксперта, лишь от того, попадет ли к нему этот документ. Неподписание закона, как считает В. Корнилов, будет иметь для главы государства серьезные электоральные последствия.

Он не исключает, что Конституционный Суд после выборов может признать неконституционным этот закон. «То есть игра еще не закончена, ведь одобренный Радой документ закрепляет только временный компромисс. Вопрос введения официального двуязычия с повестки дня не снят», – считает российский политолог.

При этом В. Корнилов уверен, что закон о языках не усилит сепаратистские настроения. «Чем больше свобод давать этносам и языковым группам, чем меньше регламентировать сферу использования языков, тем слабее центробежные силы. Многоязычие не ведет к крушению государств», – говорит эксперт.

Что касается протестов со стороны оппозиции в связи с принятием закона, то, по его словам, было бы странно, если бы в Киеве не было акций протеста в защиту украинского языка: «Было бы странно, если бы их не было. Но я ожидал, что они сподобятся на организацию более массовых акций. Кстати, диву даюсь, как на некоторых сайтах, в частности, на “Украинской правде”, преподносятся эти акции – чуть ли не как акции неповиновения».

В этом контексте Е. Войко, ведущий эксперт Центра политической конъюнктуры, называет реакцию украинских парламентариев на принятие нового закона о языках предсказуемой.

Оппозиционеры показывают, что они ни в коем случае не готовы соглашаться с инициативой «регионалов», поскольку это бьет по их позициям, считает эксперт. Аналогичной громкой инициативы, которая нашла бы у их сторонников понимание и одобрение, пока нет.

«Закон о языке ждет подписи Президента, и я думаю, что В. Янукович на это пойдет. Это в его интересах, даже несмотря на то, что со стороны оппозиции наблюдается такое мощное политическое противостояние».

Закон о статусе русского языка будет работать. Может быть, первое время будут определенные саботаж и пробуксовки, тем не менее он во многом облегчит жизнь тем, кто так и не научился говорить по-украински», – прогнозирует Е. Войко.

Директор Международного института политической экспертизы Е. Минченко считает, что принятый Верховной Радой Закон «Об основах государственной языковой политики» на самом деле не расширяет, а даже сужает права русскоязычного населения.

«Есть очень удобная для всей украинской политической элиты тема языка, которую они будут всячески затягивать, и даже если В. Янукович подпишет закон, это будет опротестовано в Конституционном Суде», – считает Е. Минченко.

По его словам, решать языковой вопрос в Украине никому не выгодно, потому что это помогает отвлекать население от социально-экономических проблем. «Это очень выгодная история для власти и для оппозиции», – подчеркнул эксперт.

При этом, отметил он, большинство ярых «защитников» украинского языка в быту разговаривают на русском.

Говоря о риске разделения Украины по языковому признаку, политолог заявил, что такое разделение уже существует. «Страшного я здесь ничего не вижу. Двужычие вполне бы отвечало национальным интересам Украины», – заключил Е. Минченко.

В то же время директор Института стран СНГ К. Затулин отметил, что в Украине не прекращаются столкновения после принятия закона. По его мнению, Россия не может оставаться в стороне от языкового конфликта в Украине и должна использовать свою культуру и свой язык для интеграции в рамках постсоветского пространства.

По его словам, Россия и Украина остаются наследниками общей истории, несмотря на попытки ее фальсификации. «Поэтому мы должны сделать все, чтобы общая историческая правда была восстановлена», – убежден К. Затулин.

Он также отметил, что Россия не должна надеяться в вопросе интеграции в рамках постсоветского пространства лишь на свои политические и экономические возможности, а должна использовать и свой язык, и свою культуру.

Он уверен, что принятие «языкового» закона является абсолютно необходимым в обстановке, которая сложилась вокруг языковых тем в Украине. Речь идет о том, могут ли русскоязычные украинские граждане считать себя полноценными, станут ли настоящими патриотами Украины, считающими ее своей страной или будут относиться к ней как к временному месту жительства, хуже того – предпримут какие-нибудь шаги, связанные с развитием сепаратистских тенденций в этой стране.

«Закон этот на сегодняшний день не дает такого статуса, но он снимает по крайней мере озлобленность у тех людей на востоке страны, кто уже сегодня реально сталкивается с притеснениями по языковому вопросу, кто вынужден мимикрировать, подлаживаться, вынужден извиняться за свой русский язык в государстве Украина. Между тем это все категорически расходится с реальностью. На самом деле в Украине большая часть населения не только знает, но и употребляет русский язык. Естественно, что этот вопрос с первых дней независимости государства рассматривался национал-радикалами, а со временем, благодаря их страстной

пропаганде, и большинством в политической элите как знаковый для Украины. Иным образом в этой стране свой патриотизм украинский не утверждают, кроме как за счет сокращения ареала русского языка, за счет всяких насильственных мер, вопреки реальности и желаниям большинства населения не выводить этот язык из обихода», – считает К. Затулин.

В свою очередь заместитель директора Института стран СНГ В. Жарихин подчеркивает, что россияне рады принятию нового закона о языках в Украине, но не более того.

«В украинской политике развивается две легенды, не имеющие отношения к действительности. Первая: России очень нужен этот закон, и она заставила своих сателлитов – Партию регионов – его принять. Вторая: теперь язык будут менять на газ. Безусловно, с гуманитарной точки зрения, все вменяемые люди в России рады принятию закона в качестве равного предоставления гуманитарных прав всем гражданам Украины, говорящим на украинском, русском, крымскотатарском и даже венгерском. Это замечательно. Другое дело, что реализация закона – отдельный вопрос и отдельные деньги, которых нет. Но до его принятия не было и разговора, что на закон денег нет – потому что закона не было. Это уже какой-то шаг. Надо сказать, что русскоязычные граждане имеют в соответствии с российской конституцией все возможности для пользования и изучения русского языка. Всё остальное – это только радость за людей, которые в Украине пользуются великим и могучим русским языком, и не более того. Что касается обмена языка на газ, то я надеюсь, что российское руководство рассматривает этот закон не как некий подарок России, а как подарок русскоязычным гражданам. А коль подарка нет, нет и снижения на газ. Мне хотелось бы, чтобы в Украине чётко понимали, что строить политику на основании легенд было бы опрометчиво», – отметил В. Жарихин.

Вместе с тем, он не согласен с экспертами, которые говорят о незначительности внимания украинского общества к проблеме языков: «Есть ещё одна легенда: Язык – на последнем месте, проблемы нет. Но почему люди дерутся с полицией не по поводу социальных законов, а по поводу языка? Значит, всё не так? В вопросах гуманитарного плана языковые проблемы находятся у жителей Украины на первом месте, вы это знаете».

В то же время эксперт поддержал позицию политолога Е. Минченко в том, что украинские политики при помощи закона о принципах государственной языковой политики пытаются отвлечь внима-

ние общественности от более насущных и важных проблем. Принятие этого документа, по его мнению, станет успехом нынешнего режима, который справился со своей миссией – сделать русскоязычных избирателей более активными в преддверии парламентских выборов.

Учитывая мнения отечественных и российских обозревателей, можно прогнозировать, что языковой вопрос в украинских реалиях еще долго будет использоваться в предвыборных кампаниях для мобилизации электората, он будет предметом жарких споров и спекуляций – как с той, так и с другой стороны. Причем не исключено, что продолжающаяся «языковая» дискуссия будет сопровождаться ростом протестных акций в Украине.

А. Блажкевич, канд. іст. наук, наук. співроб.

Вплив Євро-2012 на імідж України у світі

Україна успішно провела Євро-2012 і значно підвищила свій імідж на міжнародній арені. Президент УЄФА М. Платіні назвав Євро-2012 в Польщі та Україні «фантастичним».

Президент УЄФА зазначив, що на стадіони в Україні і Польщі прийшла рекордна кількість уболівальників. За його словами, Євро-2012 залишило велику спадщину в приймаючих країнах і стало важливою подією для їх соціально-економічного розвитку і реклами України і Польщі у світі.

«Я гордий за Україну і Польщу, що вони показали свою здатність прийняти такий турнір. Хочу зазначити, скільки ентузіазму було в поляків та українців. Вони встановили високі стандарти проведення чемпіонату, які іншим буде непросто досягти», – підкреслив президент УЄФА.

«Виконавчий комітет дав згоду подумати над тим, щоб проводити чемпіонат по всій Європі. Не в одній або двох країнах, а, наприклад, у 12–13 містах по всій Європі. Це поки тільки ідея, виконкому УЄФА вона сподобалася, і ми повинні подумати над цим. Це буде набагато легше з фінансової точки зору. У грудні або січні ми вирішимо, буде в нас Євро в одній країні або по всій Європі», – сказав М. Платіні.

Значного резонансу напередодні та під час проведення чемпіонату набули повідомлення в різних європейських видання щодо високого рівня ксенофобії та расизму в Україні. Проте за підсумками Євро-2012

кавалер Ордена Британської імперії за боротьбу за права людини в Центральній і Східній Європі К. Дімйон зазначила: «...Ніколи і ніде я не бачила такого доброго, щирого і гостинного ставлення до гостей своєї країни, як в Україні». У тон їй висловився і тренер англійської збірної Р. Ходжсон: «Для нас це був фантастичний турнір. Ми дуже вражені Україною. Нас тепло прийняли і в Києві, і в Донецьку, ми грали на прекрасних стадіонах. Покидаємо цей турнір з позитивними враженнями».

Уже можна з упевненістю сказати, що прості українці доброзичливим ставленням до іноземців урятували імідж Євро і своєї країни. Тепер Україна стала ближче до Євросоюзу. Адже про Українську державу дізналися сотні тисяч громадян Європи. Ці знання вони передадуть своїм співвітчизникам. І тепер навряд чи хтось повірить у страшилку про те, що з України можна повернутися в труні.

Англійська футбольна асоціація (FA) готує офіційну письмову скаргу на телеканал ВВС, який напередодні старту чемпіонату Європи з футболу 2012 р. розвернув кампанію, направлену на дискримінацію країн-господарів турніру, інформує британське видання Daily Mail.

Керівництво FA переконане, що своїми непрофесійними діями англійські телевізійники позбавили національну команду значної частини підтримки вболівальників на матчах Євро-2012 в Україні, зазначає Gazeta.ua.

ВВС звинувачують у спробі роздути сенсацію через випуск програми Panorama, у якій стверджувалося, що в Україні і Польщі, у яких пройде фінал футбольного чемпіонату Євро-2012, лютують расизм і антисемітизм.

Директор департаменту інформаційної політики МЗС О. Волошин заявив на брифінгу: «МЗС України глибоко стурбований тією дискредитацією України, що розгорнута в деяких британських ЗМІ навколо нібито расистських проявів в Україні», пише «Українська правда».

За його словами, це «надумана й міфічна проблема», що спрямована на дискредитацію Євро-2012, України, а також усієї Східної Європи.

«Можна в чому завгодно обвинувачувати українське суспільство..., але за рівнем расизму більша частина країн-членів ЄС далеко попереду порівняно з Україною», – сказав він.

МЗС має намір домагатися вибачень від медіа-компанії ВВС за сюжет про расизм в Україні.

«Я не знаю, коли ми дочекаємося вибачень від журналістів ВВС, але ми будемо домагатися цього», – наголосив О. Волошин.

«Ми організуємо разом із громадськими об'єднаннями круглий стіл на тему: “Євро-2012 у Брюсселі” й саме туди хочемо запросити представників програми Panorama з каналу BBC і ще раз вислухати їхню позицію; нам дуже дивно, що навіть думки тисяч англійських уболівальників виявилось недостатніми для того, щоб зрозуміти, що вони, м'яко кажучи, перебільшили проблему расизму в нашій державі», – сказав він.

У свою чергу, Союз європейських футбольних асоціацій (УЄФА) запевняє, що активно співробітничає з Польщею й Україною з питань забезпечення безпеки під час проведення чемпіонату.

Футболіст А. Шевченко вже заявив, що расизм не є проблемою в Україні, зазначає Gazeta.ua. Водночас в Україні, на думку журналістів, існують також проблеми корупції в правоохоронних органах МВС. Так, 15 червня 2012 р. у ЗМІ з'явилися повідомлення про те, що працівники ДАІ вимагали від португальських журналістів, які керували орендованим автомобілем, щоб ті пройшли тест на наявність алкоголю, після чого почали вимагати гроші та взяли хабар у розмірі 160 євро.

Начальник Головного управління МВС України у Львівській області, генерал-майор міліції О. Рудяк в інтерв'ю «Гал-інфо» наголосив, що було зібрано командирів усіх взводів ДАІ, командирів рот. Куратором був заступник начальника департаменту ДАІ України В. Резніков, перевірили всі алкотестери, адже тести на вміст алкоголю в організмі там фіксуються та зберігаються – жодного доказу щодо португальців не виявилось.

Оперативним штабом МВС України було дано термінове доручення відповідним службам провести перевірку та з'ясувати обставини цієї події. Однак не виключається версія щодо причетності до вищезгаданого інциденту шахраїв, так званих «псевдо-даїшників».

Ці люди під виглядом працівників міліції видурюють гроші, здебільшого – в іноземних туристів, які не орієнтуються в українському законодавстві та в тому, який вигляд має справжній міліціонер. З початку року працівниками ДАІ вже викрито 20 таких «патрулів».

Водночас, на думку генерал-майора міліції О. Рудяка, на 99,9 % ця ситуація виключена. Тому що за такої кількості та щільності нарядів ДАІ цього бути не могло.

«Узагалі за час мого перебування на посаді на Львівщині не зафіксовано жодного випадку чи звернення щодо шахраїв у формі державтоінспекторів. Скарги на працівників ДАІ за цей час були, ми їх

розглядаємо, де є підстави – жорстко реагуємо, протоколи через суд скасовуємо», – зазначив генерал-майор міліції О. Рудяк.

Стосовно випадку вимоги хабаря у розмірі 500 євро працівниками ДАІ в португальського журналіста, то, за словами О. Рудяка, «...міліція дуже серйозно попрацювала, перевіряючи всі нюанси звинувачення. Спільно з українським Інтерполом ми зв'язалися зі своїми португальськими колегами, телефонували одному з авторів статті, прозвище називати не буду. Кому цікаво, нехай зайде на португальський сайт і з'ясує. Так ось, ми попросили португальського журналіста, який кинув таке звинувачення, відповісти на кілька запитань: де і за яких обставинах це сталося, де він мешкав. Також він відмовився коментувати той факт, що у Львові його не було зовсім...».

«У Держкомкордоні надали інформацію, що один з португальських журналістів, який стверджував, що ДАІ вимагало хабар, узагалі не перетинав межі України, ніде. Далі судить самі...», – повідомив О. Рудяк.

Як він наголосив, головним аргументом для нього в ситуації з португальськими журналістами є відповідь Державної прикордонної служби України.

Отже, підбиваючи підсумки, можна констатувати факт, що Україна успішно підготувалася та провела Євро-2012. Президент УЄФА М. Платіні дуже задоволений проведенням чемпіонатом Європи з футболу 2012 р. в Україні та Польщі, незважаючи на всі існуючі проблеми. Хоча раніше Європейська футбольна федерація могла перенести проведення запланованого на початок цього літа чемпіонату Європи з футболу на інший рік через ситуацію в Україні та, можливо, перенесла б Євро-2012 до Польщі, або взагалі до Німеччини чи Іспанії. Варіантів було дуже багато. Однак, найголовніше, що Україна значно підвищила свій імідж на світовій арені завдяки вдалому проведенню Євро-2012.

О. Кривецький, голов. ред.

Пляжі стануть платними?

Міністерство охорони здоров'я повідомляє про те, що наразі в Україні працюють 758 пляжів і рекреаційних зон, що становить майже 70 % від загальної кількості, У цілому, в поточному оздоровчому сезоні в Україні повинні діяти 1128 пляжів і рекреаційних зон, з них 1070 морських (94,9 %) і 58 річкових. КП «Плесо» також повідомило,

що підготувало міські зони відпочинку до літнього періоду. У цілому в Києві підготовлено 29 зон відпочинку біля води (серед них 11 міських централізованих пляжів), загальною площею 228,87 га. На всіх зонах відпочинку і пляжах, що перебувають на балансі КП «Плесо», було проведено роботи з санітарного очищення територій від побутового сміття, опалого листя та сухостійних дерев. Такі ж повідомлення були і в 2010. та 2011 рр. Але чомусь у розпал минулого літнього сезону, коли санлікар Києва поставив питання про закриття всіх пляжів столиці через забруднення води у водоймах, виявилось, що офіційних дозволів на відкриття не мали сім з 11 київських пляжів. Отже, фрагментарно проводячи суботники – комплексно проблему зон відпочинку і водойм не вирішити. Це очевидний факт. Безумовно, в останні кілька років у центрі уваги київської влади були питання будівництва, підготовка до Євро-2012 і об'єкти інфраструктури. Водночас що стосується зелених зон, заповідних територій, пляжів і очищення водойм, то щороку на ці проблеми звертається традиційно мало уваги. Цей процес нагадує «латання дірок на швидку руку». Показова ситуація з тим же Гідропарком. З 2008 р. розглядається питання розробки комплексної програми розвитку цього унікального природного парку. Щороку напередодні літнього сезону комунальники з КП «Плесо» і «Київзеленбуду» доповідають киянам, що територію парку підготовлено і прибрано. Однак ситуація не змінюється роками. Причина проста: на острові вирішуються лише дрібні поточні питання, такі, як встановлення урн або дезінфекція водогонів, за цього глобальні проблеми, починаючи від триваючого незаконного самозахоплення територій Гідропарку під МАФи напередодні літнього сезону та закінчуючи непроведеними роботами з озеленення – залишаються невирішеними. Не змінилася ситуація і в цьому році.

Депутат Київради О. Овраменко, яка входить до складу Тимчасової комісії з питань перевірки розміщення об'єктів господарювання в Гідропарку і дотримання правил благоустрою зазначила, що «від імені комісії ми змушені були звернутися до голови КМДА і звернути його увагу на те, що територію Гідропарку не приведено комунальними підприємствами в належний вигляд. Замість того, щоб знову мусувати питання платного в'їзду на територію парку (що вже не раз викликало подив киян з урахуванням непрозорості збору такої плати), необхідно навести лад на дільницях, на яких було ще восени проведено демонтаж самовільно встановлених МАФів, звільнити територію парку від стихійних звалищ, відремонтувати асфальтове покриття і відновити зелені

насадження. Адже проблеми Гідропарку треба вирішувати комплексно, і найближчим часом украй важливим є структурний план його розвитку, в якому б враховувалися всі питання благоустрою та вдосконалення його інфраструктури». Якщо ситуацію з благоустроєм зон відпочинку і пляжів ще можна вирішити за умови контролю київської влади за роботою комунальників, то ситуація з екологічним станом водойм Києва є критичною, зазначає вона. Ще два роки тому на території Києва налічувалося понад 420 озер. На сьогодні їх залишилося вже менше 400. На думку екологів, їх кількість щороку скорочується і з такими темпами через 10–15 років кияни можуть втратити й ті, які ще залишилися. У радянські часи практично всі київські озера перебували на балансі столичних підприємств і заводів. Однак після того, як Україна стала незалежною державою, ці об'єкти перетворилися на предмет приватизації та торгу, а то і зовсім «наказали довго жити».

Майже два десятиліття озера перебувають у занедбаному стані. Враховуючи той факт, що в них немає реального господаря, багато років ніхто не брався проводити санітарну експертизу якості води, чистити озера від сміття і стежити за дотриманням правил охорони флори і фауни. Серйозний збиток озерам завдає і самовільне підключення підприємств до каналізаційних мереж. Відходи, часто щедро присмачені хімікатами, потрапляють у воду, отруюючи рибу.

Як урятувати столичні озера? У «Плесі» говорять, що потрібно серйозне фінансування. «Усі озера потрібно серйозно чистити і робити хороші стоки, щоб вода не застоювалася, а це дорого коштує», – заявляють комунальники цього підприємства.

Екологи неодноразово підкреслювали у своїх дослідженнях, що крім озер, найбільш небезпечними для людської життєдіяльності з точки зору екологічного стану є затоки Дніпра. Цьому сприяє не тільки промислове забруднення, а й зливостоки з житлових масивів.

Крім того, уже багато років на території заток перебувають яхт-клуби і станції для малого флоту, що дає чимале забруднення паливно-мастильними речовинами. Фахівці стурбовані критичним забрудненням не тільки води, але і дна: від брухту до нафтопродуктів та радіоактивних відходів. Щоб зрозуміти рівень критичності ситуації, потрібно звернути увагу на цифри, наведені екологами: навіть якщо одночасно припинити будь-яке забруднення заток Дніпра, для їх природного очищення знадобитися не менше 100 років! Однак знову в риториці чиновників усе впирається в недостатність фінансування. Але навіщо винаходити велосипед? У столиці будь-якої розвинутій

країни світу такі проблеми існують і вирішуються вони переважно шляхом залучення інвесторів.

Тим же озерам необхідно надати паспорти, для визначення їх чітких меж. Після цього озера можна здавати в оренду (як, до речі, роблять у багатьох європейських столицях), але за цього чітко прописувати умови використання за призначенням: тобто для відпочинку киян чи для розведення та вилову риби. В обмін орендарі зобов'язані облагороджувати озеро і надавати доступ до нього жителям і гостям столиці.

Ситуація з зонами відпочинку може змінитися лише разом зі зміною підходу до її вирішення: від бадьорих звітів та дрібних суботників до комплексної стратегії із залучення інвестування для проведення природоохоронних заходів.

Кілька років тому, ще перед початком пляжного сезону, дирекцію КП «Плесо» планувалося обладнати київські пляжі велодоріжками, а також запровадити справжнє нововведення – річкові таксі – моторні човни, які можна замовити за телефоном. Крім того, ще однією новинкою мали стати пляжні кінотеатри в найпопулярніших зонах відпочинку, наприклад у Гідропарку, де завдяки встановленому проектору у вечірні часи глядачі, що розташуються на шезлонгах, зможуть за 20 грн подивитися кіно. Але це все залишилося на папері.

Багато чого мерія Києва разом з керівництвом «Плесо» обіцяла мешканцям і гостям Києва й перед початком цього пляжного сезону, зокрема, відремонтувати туалети та поставити ліхтарики, розпушити пісок, замінити шезлонги на нові тощо. Однак усе це ми побачили хіба що на Трухановому острові, де було розташовано табір шведських фанів під час проведення футбольного Євро-2012, та й те після того, як група шведських журналістів дослідила умови проживання в наметовому містечку і висунула до міської влади зауваження аж з 12-ти пунктів. Якщо пригадати, за яких умов спочатку мешкали гості зі Швеції, то спадає на думку крилатий вислів одного відомого політика: «Хотіли як краще, а вийшло – як завжди!». І дійсно, скандинавським хлопцям у наметовому містечку доводилося іноді користуватися забрудненою водою з Дніпра, адже обіцяні душові не всі були в належному стані, електрику хоча й було проведено, але невчасно і працювала вона іноді з перебоями, було багато сміття, що створювало антисанітарні умови – і все це за неймовірної ціни на проживання! Брудний пляж, перекопана зона кемпінгу, неохайно збиті літні душові, відсутність медчастини, купа сміття – ось

що можна було побачити в київському Єврокемпінгу за два дні до заїзду перших уболівальників.

«При погляді на незакопані траншеї з каналізаційними та водопровідними трубами, розкидані по всій території силові кабелі, перед початком розселення гостей зі Швеції виникало тільки одне питання: за що шведи сплачуватимуть по 30 дол. з людини за добу? – дивується депутат партії «УДАР» О. Давиденко. – На всій території впадали в очі масові незаконні вирубки дерев та купи сміття. Логіка керівництва Києва зрозуміла, шведи – не виборці – хай живуть і так». Проте, незважаючи на ці недоліки, за значний внесок у якісну та успішну організацію та проведення в Києві фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу голова КМДА О. Попов. відзначив подякою роботу колективу КП «Плесо» .

Гості поїхали, а що ж залишилося киянам? Ось що розповідає П. Проходій – генеральний директор КП «Плесо»: «Нашим підприємством за ініціативою волонтерів Міжнародного благодійного фонду “Україно! Я за тебе!” проведено очищення озера Центральне (Біле) на житловому масиві Оболонь від мулу та сміття для відновлення його флори і фауни, оновлення піску на прибережно-захисній смузі водойми, встановлення кабінок для переодягання та облаштування території озера дитячим майданчиком. А в червні київський пляж “Золотий” отримав санітарний паспорт і зараз повністю готовий до прийняття на своїй території всіх бажаючих насолодитись дніпровською водою та літнім сонечком на чистому піску. Берегову зону пляжу забезпечено електроенергією, для надання першої невідкладної допомоги на території функціонує медпункт, який укомплектовано медичним персоналом, забезпечено всіма необхідними медикаментами, медичним устаткуванням, перев’язувальними матеріалами та дезінфікуючими засобами; за безпекою відпочиваючих на воді слідкують спеціалісти рятувальної станції, акваторію пляжу огорожено буями, а підводну частину берега обстежено та очищено водолазно-рятувальною службою. На черзі “Плесо” планує поетапно отримати санітарні паспорти й на інші чотири пляжі: “Передмістна слобідка”, “Пуща-Водиця”, “Вербний”, “Центральний”. Здавалося б, на перший погляд, робота з благоустрою начебто триває, та насправді все залишається, як і було. Так, на всіх київських пляжах встановлено триметрові вишки для нагляду за відпочиваючими, що перебувають у воді, та ці вишки даремно простоюють і є притулком для допитивих дитлахів, які часто-густо набивають собі синців, падаючи з них додолу. Про

чистоту дніпровської води нема чого казати! Скажімо, на пляжі «Чорторий» біля Московського моста, довжина якого становить близько кілометра, вода біля берега так заросла водоростями, що доводиться шукати зручне місце, щоб увійти в річку. На піску багато сміття, повсюди недокурки. І нікому до цього немає справи. До того ж, відпочивати на пляжі стало небезпечно, адже щодня тут можна побачити зграї голодних безпритульних собак, що живляться пляжними недоїдками. А колись «Чорторий» був одним із улюблених місць для відпочинку! Недарма тут свого часу було зведено приватний готель «Борисфен». І це, на жаль, не єдиний приклад незадовільного становища на київських пляжах. Чи не запізно керівництво «Плесо» та мерія міста розпочали наводити «марафет» на київських пляжах, адже вже півліта минуло?! Та, мабуть, усе ж таки краще пізно, ніж ніколи! Також треба зазначити, що, за підрахунками, благоустрій зон відпочинку обійдеться в півмільйона гривень! Може тому мерія Києва не дуже-то поспішає з облаштуванням столичних пляжів? Багато сподівань керівництва «Плесо» пов'язано з коштами інвесторів, але у мешканців Києва виникають побоювання, що тоді місцеві пляжі перетворяться на платні й стануть недоступними для пересічного киянина, як та підвісна канатна доріжка через Дніпро (довжиною у 532 м, що є найдовшою в Україні), що нещодавно почала функціонувати від арки Возз'єднання в центрі міста до Труханового острова для швидкого й зручного потрапляння на центральний пляж міста. Адже ж підвісна канатна дорога через Дніпро не з дешевих. Не кожний у змозі викласти зі свого гаманця 150 грн за короткочасне задоволення! Тому й не дивно, що багатьох киян-завсідників зон відпочинку лякають такі ноу-хау, і вони побоюються, що стануть зайвими на цьому «святі життя», як казав великий комбінатор О. Бендер, адже, на їхню думку, недалекоїй той час, коли всі міські пляжі перетворяться на платні й київська канатка – то перший дзвіночок для відпочивальників!

Як вважають у блоці В. Кличка «УДАР», усупереч усім заявам чиновників про те, що місця відпочинку для киян будуть безкоштовними, усе йде до тіньової приватизації міських пляжів. Вони також відзначили, що черговий крок до цього – внесення до програми приватизації ряду об'єктів КП «Плесо», яке займається міськими пляжами. Тому, стверджують партійці з «УДАРу», два острови – Венеціанський і Долобецький – готують під приватизацію. «Захоплення території “золотих” пляжів станеться за тією ж схемою, що і масовий

розподіл землі в Києві. Під сторожку або якусь сумнівну споруду відведуть землю, а потім там з'явиться платний пляж або закритий ресторан на воді», – заявляють у блоці В. Кличка. За словами партійців, у ідеї з благоустроєм міських водоймищ за рахунок інвесторів є свої «підводні камені». По-перше, відзначають вони, якщо КП «Плесо» не в змозі ефективно управляти десятою частиною території міста і дивитися за пляжами, то чому такому бездарному господареві влада виділяє бюджет у розмірі 28 млн грн? По-друге, додають у блоці, КП «Плесо» не може розпоряджатися землями водного фонду, тому що не має їх у постійному користуванні, оскільки не є державною структурою. При цьому «кличківці» підкреслили, що, всупереч усьому, в обхід Земельного кодексу влада передала підприємству функції утримання водних об'єктів Києва і їх територій, а це – майже 9 тис. га. І тепер інвестиційні конкурси, що ініціюються міською владою, дадуть змогу приватним особам ближче підійти до земель водного фонду. Партія В. Кличка вимагає від прокуратури Києва здійснити заходи реагування, щоб у купальний сезон кияни не залишилися без безкоштовних пляжів.

За словами першого заступника КП «Плесо» Г. Мепарішвілі, для того щоб отримати жаданий паспорт на пляж, необхідно здійснити цілий комплекс робіт, а для цього потрібні персонал і значні кошти. На цьогорічне обслуговування місць відпочинку міська влада виділила «Плесу» менше 1 млн грн, тому роботи виконували за програмою-мінімум. «Цього року нам виділили тільки на зарплати 28 млн грн. На обслуговування пляжів – 1 млн грн. Грошей місто виділяє максимально, скільки може. Ми також маємо можливість заробляти, укладаючи договори на благоустрій територій», – повідомив він.

Щодо платних пляжів, то тут думки городян розділилися. Екскерівник КП «Плесо» М. Щепец вважає, що ідея залучення інвесторів приваблива, але вона може обернутися тим, що майже всі пляжі в Києві стануть платними: «Якщо обладнувати пляжі будуть інвестори, вони диктуватимуть свої умови. Очевидно: без плати за шезлонг на пляж просто не пустять, так як і на приватних пляжах. У результаті формально пляжі будуть безкоштовними, проте насправді доведеться розщедритися. Та в мері запевняють, що це не так: «Плату будуть брати лише за прокат, до того ж, пенсіонерам буде знижка».

Деякі городяни не проти сплачувати, але в міру. «Я віддам 20–30 грн і буду сидіти в чистоті. Буду впевнена, що в мене не кинуть пляшкою з-під пива», – вважає бухгалтер І. Овсієнко.

Інші проти. «У мене пенсія 900 грн. Я влітку щодня ходжу до Гідропарку купатися. Я не зможу сплачувати по 30 грн!» – каже пенсіонерка Є. Савченко.

На жаль, Київ – не єдине місце в Україні, де пляжі перебувають у занепаді й кинуті напризволяще. Проте є приклади й іншого ставлення до них. Тут доречно буде згадати про морський пляж в Іллічівську, що є на сьогодні єдиним з муніципальних, який відповідає всім загальноєвропейським вимогам та стандартам. Не дивно, що лише цей пляж на Одещині з усіх пляжів України отримав почесний міжнародний «Блакитний прапорець», бо відповідає всім 23-м критеріям оцінки експертів. Це є яскравим проявом належного ставлення до облаштування зони відпочинку та дбайливого піклуванням місцевої мерії про своїх мешканців та гостей невеликого містечка!

«Коли в черговий раз у спеку відвідую будь-який із столичних пляжів, то здається, що потрапила до одного із сміттєзвалищ! Невже нікому подбати про ці зони відпочинку? – обурюється киянка Т. Шиніберова. – Іноді здається, що мешкаєш не в Києві – одній з європейської культурних столиць, а десь у забутій Богом місцевості! Про якусь купання у Дніпрі й говорити не хочу, адже ж я не ворог своєму здоров'ю! Вважаю, що таке «культурне піклування» з боку держави, вибачте за голосні слова, просто принижує гідність людини в нашій країні». Якимось І. Лурі – американській кінозірці, який перебував у столиці України під час зйомок у черговому спільному українсько-американському екшені, запропонували відвідати Гідропарк на Дніпрі. Він відповів: «Київ – чудове місто, українці – гостинні люди, але парк на воді, яким ви пишаєтеся, нагадує місце, яким щойно пронеслося торнадо! Купатися? Ні. Якщо я зайду до річки Амазонки з піраньями, то шансів на життя в мене буде більше, ніж коли плавати Дніпром, що живиться чорнобильськими стоками!» Ось таку невтішну оцінку отримав центральний пляж української столиці Гідропарк від відомого гостя із-за океану.

Не в захваті від столичного курорту й екологи. Вони переконані, що через халатне ведення господарства міськими службами кількість придатних пляжів щороку зменшується.

«Усі пляжі є місцями відпочинку, але не всі місця відпочинку є пляжами. Якщо є паспорт – це пляж, – розповідає директор Київського еколого-культурного центру В. Борейко. – Місця відпочинку, що не мають паспортів, практично ніким не контролюються. Тому я переконаний, що останні повинні отримати статус пляжів. У нас же відбувається навпаки, пляжі перетворюються на місця відпочинку».

Фахівець виділяє кілька головних проблем пляжних територій столиці. Насамперед, нерегулярність завезення на них піску. «Згідно з санітарними нормами, пісок має завозитися раз на 7–10 років. У Києві пляжі не бачили “свіжого” піску більше 15 років, – запевняє експерт. – Нових туалетів не встановлюють, а існуючі закривають. Наприклад, у Гідропарку було чотири туалети, а зараз – лише два». Проблема відсутності туалетів, за його словами, є актуальною майже для всіх українських пляжів. «Комунальники кажуть: вони за чисту воду, а забруднюють її відпочивальники і власники катерів, які всі фекалії зливають у річку», – констатує він. Усе це спричиняє для відпочивальників певний дискомфорт.

Іншої думки заступник директора КП «Плесо» К. Пігуля: «Після Євро нам залишилася хороша спадщина – 10 нового зразка туалетів, які ми додатково встановимо на пляжах, де в нас критична ситуація». Проте комунальники зізнаються, що «спадщина Євро – це мізер у порівнянні з масштабами проблеми». Нещодавно додалася ще одна проблема: на шести пляжах столиці екологи знайшли кишкову паличку, купатися там не рекомендовано.

Тимчасово заборонено купання в таких водоймах, як «Гарашиха», «Пуца-Водиця», в озерах «Радунка» (пляж «Веселка») та «Тельбін», у протоках Дніпра на пляжах «Молодіжний» і «Передмістна слобідка», а також у річці Десенка, де вода не відповідає нормам.

Щорічно столичні пляжі задовільно працюють не більше двох місяців. Потім за бактеріологічними показниками їх треба закривати. Однак цього літа ситуація стала критичною набагато раніше. Треба навести й такі сумні статистичні дані: за шість місяців поточного року на пляжах у зонах відпочинку по всій Україні загинуло 932 людини! Мабуть, треба замислитися місцевим владам над забезпеченням належного контролю за порядком на місцевих пляжах та впровадженням відповідних заходів щодо людей на підпитку.

Особливу небезпеку становлять не лише ті, хто розпиває спиртні напої, залишаючи биті пляшки, а й рибалки, які ловлять рибу на пляжах і гублять там багато гачків, що потім впиваються у п'яти відпочивальників. І якщо там немає прибиральників, це перетворюється на серйозну проблему.

«На жаль, сьогодні ми не бачимо на пляжах стендів з переліком правил поведінки на воді. Стосовно ж обстеження дна, то це було зроблено лише на 20 % пляжів. Лише минулого року на київських

водоймах загинуло 96 осіб, і не останньою причиною цьому є те, що на пляжах недостатньо відповідного обладнання та персоналу», – говорить в. о. начальника центру зв'язків зі ЗМІ та роботи з громадськістю О. Хорунжий.

На мій погляд, така картина є не тільки протиприродною, а й антиконституційною. Адже за Конституцією громадяни України мають право на відпочинок. Тобто, держава повинна забезпечувати це право, оскільки не всі кияни настільки багаті, що можуть відпочивати на Маямі, або й навіть у Криму. Відпочинок же на багатьох столичних озерах, у Гідропарку чи на Трухановому острові стає дедалі більш проблематичним – вода щороку бруднішає, пляжі перетворюються у звалища сміття. І якщо така тенденція збережеться, кияни просто втратять місця відпочинку. І буде так, як у деяких великих російських містах, наприклад, Москві чи Санкт-Петербурзі, де є річки та озера, та немає можливості купатися в них, оскільки береги засмічені, а на дні багато битих пляшок. Зрозуміло одне: головний козир столичних комунальних пляжів – це безкоштовність, хоча навіть із цим багато киян можуть посперечатися...

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог на сайті Ubr.ua

Про автора: А. Авторгов, адвокат, канд. юрид. наук, партнер СЮФ «Агентство з питань боргів та банкрутства», член громадської ради при Державній виконавчій службі України

Сутність та сенс негайного виконання судового рішення полягає в тому, що воно підлягає виконанню не з часу набрання ним законної сили, що передбачено для більшості судових рішень, а негайно з часу його оголошення в судовому засіданні, чим забезпечується якнайшвидший захист прав та інтересів громадян та юридичних осіб.

Як правило, це ухвали про забезпечення позову, вжиття запобіжних заходів, рішення про поновлення на роботі, стягнення заробітної плати за один місяць та ін.

Аналізуючи чинне законодавство про виконавче провадження, можна виділити деякі основні особливості виконання судових рішень, що підлягають негайному виконанню:

– у разі якщо рішення підлягає негайному виконанню, державний виконавець відкриває виконавче провадження не пізніше наступного робочого дня після надходження виконавчого документа і невідкладно розпочинає його примусове виконання;

– у разі відкриття виконавчого провадження за виконавчим документом, який видано на підставі судового рішення, що підлягає негайному виконанню, строк на його добровільне виконання не надається;

– у разі якщо рішення, за яким боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, підлягає негайному виконанню, його виконання перевіряється не пізніше наступного робочого дня після відкриття виконавчого провадження;

Таким чином, можна зробити висновок про те, що на дійсно законодавчо закріплене швидке виконання рішення можуть розраховувати лише стягувач за рішенням, за яким боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, за умови, звичайно, що це рішення було допущено до негайного виконання.

У всіх інших випадках негайне виконання, на практиці, було і є профанацією.

На це вказують і коментарі посадовців Мін'юсту (<http://minjust.gov.ua/0/10643>), які акцентують на тому, що «негайне виконання полягає в тому, щоб державний виконавець не пізніше наступного дня після надходження до нього виконавчого документа виніс постанову про відкриття виконавчого провадження, а подальші виконавчі дії будуть проводитись у порядку, встановленому законом».

Порядок, встановлений законом, – це проведення виконавчих дій з виконання рішення протягом шести місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, а з виконання рішення немайнового характеру – двомісячний строк.

На практиці це означає, що позивач уже отримав остаточне рішення, що набрало законної сили, наприклад, про стягнення з боржника суми боргу, або присудження майна в натурі, а Державна виконавча служба до того часу ще не виконала ухвалу про забезпечення позову з цієї справи, яку було постановлено ще декілька місяців тому!

Мені можуть заперечити та вказати на те, що, приміром, у ч. 1 ст. 76 Закону України «Про виконавче провадження», прямо вказано про те, що рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного працівника виконується негайно.

Проте хочу зазначити про те, що на сьогодні ані норми Цивільного кодексу України, процесуальних кодексів, ані норми зако-

нодавства про виконавче провадження не встановлюють чіткого визначення терміну «негайно». Також Закон України «Про виконавче провадження» містить такий термін, як «невідкладно», проте його законодавче визначення також відсутнє.

Так, відповідно до ст 251 ЦКУ, строком є певний період у часі, зі впливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Терміном є певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Строк та термін можуть бути визначені актами цивільного законодавства, правочином або рішенням суду.

Термін «негайно» неодноразово зустрічається в ЦКУ, у розумінні строку виконання зобов'язань, і авторами НПК тлумачиться як таке, що, виходячи із засади розумності, має бути здійснене в мінімальний строк, достатній для вчинення конкретної дії.

Європейський суд з прав людини під час розгляду справи «Бруган та інші проти Сполученого Королівства» зазначив, що «негайно» не означає, що це має відбутися миттєво, але означає, що це має відбутися якомога скоріше, з урахуванням місця, часу та обставин у кожній справі.

Проте особисто мені подобається наступна позиція в цьому питанні. Так, зокрема, у коментарі до ст. 882 ЦКУ автори НПК до ЦКУ вказують, що сторони, встановлюючи в договорі конкретні строки, тим самим формально самі встановлюють, що в даному конкретному випадку означає поняття «негайно». (Ліга. Авторський колектив коментарю до Цивільного кодексу України).

Таким чином, я вважаю необхідним замість термінів «негайно» та «невідкладно», що вживаються в Законі України «Про виконавче провадження», законодавчо закріпити строк для примусового виконання рішень, які підлягають негайному виконанню.

Так, якщо звернутися до російського законодавства про виконавче провадження, то воно містить чіткі та дуже стислі строки примусового виконання таких судових рішень.

Зокрема, відповідно до Федерального закону РФ «Об исполнительном производстве» вимоги виконавчого документа про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного працівника повинні бути виконані не пізніше першого робочого дня з дня надходження виконавчого документа до підрозділу судових приставів.

Вимоги, що містяться у виконавчому листі, який видано на виконання ухвали суду про забезпечення позову, повинні бути виконані в день надходження виконавчого листа до підрозділу судових при-

ставів, а якщо це неможливо за обставин, незалежних від судового пристава-виконавця, не пізніше наступного дня.

Зверну увагу на те, що відлік часу відраховується з момента надходження виконавчого документу саме до підрозділу судових приставів, а не до конкретного судового пристава, як це визначено у вітчизняному законодавстві, позаяк від надходження до органу ДВС до передачі конкретному державному виконавцю витрачається чимало часу на «подорож» виконавчого документа від канцелярії до керівника відділу, від керівника – до державного виконавця.

Таким чином, встановлення конкретних, максимально стислих строків примусового виконання виконавчих документів, що підлягають негайному виконанню, буде слугувати гарантією дійсно якнайшвидшого захисту прав та інтересів стягувача та зменшить корупційний чинник при виконанні зазначеної категорії рішень.

На сьогодні є типовою відповідь державного виконавця стягувачу на кшталт: «Негайне виконання не означає – все кинув і побіг виконувати».

Якщо говорити «Про виконавче провадження» взагалі, то воно має безліч таких корупційних чинників, оскільки відсутня чітка регламентація дій державного виконавця після відкриття виконавчого провадження.

Проте їх також можна мінімізувати, зокрема, наприклад, поклавши на державного виконавця обов'язок задовольняти заяву стягувача про накладання арешту на майно боржника, або ж відмовляти в задоволенні такої заяви мотивованою постановою. Також слід чітко регламентувати строк, у який після відкриття виконавчого провадження державному виконавцю слід направити запити, у які строки накласти арешт на майно, якщо арешт на нього не було накладено під час відкриття виконавчого провадження тощо.

Лише тоді примусове виконання рішень, що підлягають негайному виконанню, та і виконавче провадження взагалі, не буде профанацією, як і боротьба з корупцією в органах ДВС за допомогою круглих столів та вивчення закордонного досвіду (*Профанація негайного виконання // Ubr.ua (<http://blog.ubr.ua/pravo/profanacia-negainogo-vikonannia-2648>). – 2012. – 9.07).*

Блог на сайті Ubr.ua

Про автора: І. Кушнір, канд. екон. наук, старш. наук. співроб.

Закон про мову – це лише димова завіса для відволікання суспільної уваги. Адже Рада прийняла набагато небезпечніший законопроект, що приватизує державний бюджет.

Греція продала чотири літаки Airbus за 40,4 млн дол., що належали колишній державній авіакомпанії Olympic Airways, щоб погасити державні борги.

Україна ж без шкоди для економіки може продати чиновницький автопарк та будівлі адмінспоруд, перемістивши діловодство в інтернет. Це дасть 1,6 трлн грн грошових надходжень, що дасть змогу погасити держборг (0,5 трлн грн) та ініціювати справжні реформи з відродження економіки України.

Однак сьогодні на практиці українські чиновники не гасять держборг, а навпаки, роздувають його корупційними безглуздими держзакупівлями. Чого тільки варта малина по 672 грн/кг, або мерседеси для вивозу сміття.

Щоб українська громадськість не докоряла сумлінню казнокрадів, депутати 04.07.12 р. прийняли Закон № 9634 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель», за яким держзакупівлі перестають бути прозорими та публічно підзвітними, тепер про розкрадання бюджетних коштів безглуздими операціями ніхто не дізнається ні з «Вісника державних закупівель», ні з інших джерел.

За оцінкою нардепа Л. Оробець за цим законом може вилучитися 250 млрд грн з дербюджету.

Зрозуміло, що кошти, окрім покращення життя собі вже сьогодні, підуть на фінансування не виборів, а перемоги на виборах.

Для того, щоб приховати цей резонансний документ, що перетворює держбюджет України на клановий «общак», напередодні (3.07.2012) був прийнятий скандальний Закон «Про засади державної мовної політики» лише для того, щоб відволікти суспільство від справжньої катастрофи демократії, від приватизації найдоходнішого об'єкта України – державного бюджету (*Закон про мову – це лише димова завіса // Ubr.ua (<http://blog.ubr.ua/obshhestvo-2/zakon-promovu-ce-lishe-dimova-zavsya>). – 2012. – 9.07).*

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: П. Петренко, адвокат, юрист

Цього тижня парламентська більшість усе ж таки ухвалила Закон «Про зайнятість населення» – за відповідне рішення проголосували 265 провладних депутатів.

Віце-прем'єр-міністр України, міністр соціальної політики С. Тігіпко вже встиг заявити – цей закон є одним із кращих у Європі. За його словами, міжнародні експерти навіть збираються опублікувати цей документ, щоб нібито з ним могли ознайомитись інші країни та перейняти позитивний досвід. Чи так це насправді – залишається лише здогадуватися, оскільки міжнародна спільнота поки що жодних таких заяв не оприлюднювала. Однак точно можна сказати одне – попри такі гучні слова урядовця у прийнятому законі все ж таки є значні недоліки.

Зокрема, він так і не вирішив однієї з головних проблем української молоді – отримання першого робочого місця. Нагадаю – ст. 14 урядового закону передбачає додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню молоді, яка вперше приймається на роботу, у вигляді встановлення на підприємстві квоти робочих місць. Якби не одне «але» – розробники документа доповнили положення досі діючого законодавства одним застереженням – така гарантія поширюється лише протягом трьох місяців після закінчення або припинення навчання. Таким чином виходить, що ст. 14 прийнятого закону лише звузила права випускників. Щоб це довести, варто звернутися до звичайної статистики, згідно з якою молодий українець витрачає на пошуки роботи щонайменше півроку. Тож відтепер молодим працівникам доведеться в авральному режимі протягом трьох місяців після закінчення ВНЗ з ранку до ночі займатися пошуками роботи. Лише в цьому разі вони матимуть принаймні якийсь незначний шанс реалізувати свої «права».

Далі – не краще. З прийняттям закону про зайнятість у дію вступила ще одна норма, яка визнає обов'язковою оплату стажування студентам ВНЗ і учням ПТУ. Згідно з нормою передбачається можливість укладення договору про стажування, у якому роботодавець за згодою сторін може звільнитися від виплати заробітної плати в період стажування. Врахуйте, що термін стажування може тривати до шести місяців. Досі безкоштовне стажування було заборонене – якщо

людину брали на роботу, то їй обов'язково повинні були платити заробітну плату. Тепер же маємо узаконену безкоштовну робочу силу – вам можуть пообіцяти робоче місце одразу після проходження безоплатного стажування, а по його закінченні просто відмовити в роботі.

Тож якщо європейські країни, як стверджує діючий міністр соціальної політики, дійсно збираються перейняти цей законотворчий досвід нинішньої української влади, їхнім працівникам можна буде лише поспівчувати. Що ж тепер чекає на українців – залишається тільки здогадуватись. Так, лише за останні півроку наші громадяни стали шукати роботу на 30 % частіше, а після прийняття зазначеного закону про зайнятість, схоже, що ці відсотки значно підскочать угору. *(Закон про зайнятість = Закон про безробіття? // Корреспондент.net (http://blogs.korrespondent.net/business_blogs/blog/pavlopetrenko/a70180). – 2012. – 8.07).*

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: Д. Гунько, політолог

Ключовий термін Закону України «Про засади мовної політики» – територія, на якій поширена регіональна мова, і відображає пріоритет Партії регіонів перед парламентськими виборами.

Український політикум перед парламентськими виборами знову страждає від мовної перепетії: влада говорить однією мовою, опозиція – іншою, і в результаті – відсутність конструктивного діалогу і бажання сформувати електоральне поле виборців. Мовний кліваж став ефективною політтехнологією для влади і хорошою можливістю для мобілізації людських мас опозицією. Риторика навколо ухвалення мовного закону ВРУ не знає меж: дискутують про порушення регламенту діяльності парламенту, які вже є системними, продукують асиметричні думки стосовно статусу української мови, як державної, експерти і фахівці прогнозують, як далі буде відбуватись сценарій, який, безумовно, на руку російському істеблішменту. Президенту доводиться сьогодні чи ненайважче – прийняти рішення, яке в подальшому може визначити його власну долю. З одного боку, сторони зовнішній тиск Росії (заходи В. Путіна задля зміцнення статусу російської мови, що ні для кого не є секретом), що породжує дилему для В. Януковича: жертувувати національним інтересом, мовою

заради вигідної ціни на російський газ. Невже енергетична залежність коштує мовного питання і чи це зупинить імперіалістичну російську машину? З іншого боку, тиск олігархії (вкладання коштів у нові проекти і підтримка представників опозиції). Насамкінець, публічний тиск, адже В. Янукович – гарант Конституції України, захисник національних інтересів, а йти проти натовпу – це означає втратити підтримку. Висновок один: переможцем у ситуації, яка склалась, є не опозиція, не українська влада, а безперечно В. Путін.

Підтвердженням того, що російська сторона є одним з ініціаторів формування суспільного поділу, який пов'язаний з мовною політикою, є нещодавній репортаж на Першому російському каналі, де громадянин України, людина похилого віку з Одеської області через нерозуміння української мови придбав не той медичний препарат. Виникає питання, куди ми рухаємось – у майбутнє чи минуле?

Тепер детальніше про законопроект «Про засади мовної політики», для того щоб усе ж таки розставити крапки стосовно статусу державної мови. У документі постійно наголошується на зміцненні статусу державної української мови, проте механізми практичного застосування цієї ідеї відсутні. Крім того, послаблюється статус регіональних мов або мов меншин, за винятком російської. По-перше, незважаючи на те, що регіональними мовами визначено 18, до областей, у яких планується набуття статусу регіональної, належать регіони Східної та Південної України, де переважно російськомовне населення. Якщо взяти дані всеукраїнського перепису 2001 р., то чітко видно, що саме в цих областях рідною мовою є російська та регіональні мовні групи становлять понад 10 % росіян. Відповідно, будь-яка інша мовна група, яка не становить 10 % на території, де поширена регіональна мова, не підпадає під статус регіональної, і тому заходи на її використання не спрямовуються [п. 3 ст. 7]. Отож, з одного боку, п. 2 ст. 7 перелічує мови, яким згідно з міжнародними актами надається статус регіональної, з іншого – зазначається умова, яка суперечить вищесказаному.

Ст. 12. Мова документів про вибори та референдуми. В усіх пунктах ст. 12 зазначається, що мовою документів про вибори та референдуми є державна мова, тобто українська, із можливим перекладом на регіональну, окрім п. 5, в якому чітко говориться, що матеріали передвиборної агітації виконуються або державною, або регіональною, а визначає, якою саме мовою, суб'єкт виборчого процесу. Знову суперечності в одній статті, коли один пункт виключає інші.

Аналогічні суперечності можна виявити і в інших статтях, що стосуються мовної політики у сферах культури, освіти, інформації і зв'язку і т. д. Важливим моментом є те, що відповідальність за здійснення та реалізацію засад мовної політики покладена на уряд, а також на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, тобто вертикаль В. Януковича, яка особливо організаційно структурована в Південно-Східному регіоні.

Отже, висновок один: територія, на якій поширені регіональні мови, охоплює області, де статус регіональної отримує виключно російська мова, (в одній із статей термін регіональна підсвідомо заміщується терміном російська) і саме задля її використання і будуть спрямовуватись заходи органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, представниками яких є абсолютна більшість з Партії регіонів. Партію регіонів можна було перейменувати в Партію Південно-Східних регіонів. Територія регіональної мови – це територія електорального поля Партії регіонів, але невідомо, як може зміститись центр кореляційного поля і чим це закінчиться для «Януковича і його команди» в разі підписання закону Президентом і спікером ВРУ, адже за рейтингом найважливіших проблем для українців статус російської посідає аж 31 місце, а основні проблеми пов'язані з добробутом населення та та соціально-економічними показниками (*Захист регіональних мов або мов меншин? // Корреспондент. Net (<http://blogs.korrespondent.net/users/blog/politolog1990/a70432>). – 2012. – 10.07*).

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: П. Петренко, адвокат, юрист

На початку липня депутати від Партії регіонів В. Грицак та В. Коновалюк уже відзначилися минулого місяця одіозним законопроектом про Державну службу правопорядку.

Необхідність прийняття зазначеного законопроекту автори обґрунтовують тим, що нині в Україні існує нагальна потреба реформування правоохоронних органів відповідно до європейських стандартів. А от здійснити таку масштабну реформу «регіонали» збираються завдяки банальному перейменуванню «міліції» в «поліцію». Оскільки жодних інших змін законопроект фактично не передбачає.

Своє бажання погратися словами «регіонали» пояснили хибною етимологією слова «міліція». Так, за ствердженням авторів, згідно з етимологічними джерелами, слово «міліція» означає нерегулярні збройні формування, що формуються з добровольців і не входять до складу офіційної системи державних правоохоронних органів, тоді як термін «поліція» означає систему державних служб, що на професійній основі виконують функції охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю. Окремо наголошується, що назва «міліція» є пережитком Радянського Союзу, натомість назва «поліція» відповідає європейським стандартам.

Невже розробники законопроекту сподіваються, що зміна табличок та форми одягу дасть змогу відмежувати весь негативний спадок діяльності міліції та повернути довіру до цього органу з боку суспільства? Стверджувати таке – як мінімум, некомпетентно.

Крім того, законопроект передбачає звільнення всіх працівників міліції зі служби в органах внутрішніх справ та проходження ними спеціальної атестації при прийнятті в так звану «нову» структуру. Однак уже сьогодні цілком зрозуміло, що така ініціатива аж ніяк не дозволить очистити персональний склад працівників міліції, а просто перетвориться на банальний перепис одних і тих самих прізвищ з одного списку до іншого.

Виходить така собі чергова псевдореформа – змінюється обгортка та назва, тільки от суть залишається тією самою – корупція, незаконні арешти, знущання із затриманих, придушення мирних демонстрацій... Адже, саме таким є нинішнє обличчя міліції. Одразу пригадується нещодавній досвід північного сусіда, який уже провів таку реформу правоохоронних органів, змінивши назву «міліція» на «поліція». Відтоді, за висновками незалежних експертів, нічого не змінилося – «новий-старий» орган продовжує бути лідером серед найкорумпованіших структур у країні, а кількість випадків незаконних арештів та нелюдського поводження з затриманими лише зростають.

Інакше, як сліпим копіюванням провладною партією політики Росії, цю ситуацію назвати не можна. Замість того, щоб якісно оновити та зменшити штат міліції, який нині в Україні вдвічі більший за загальносвітовий показник – 780 працівників МВС на 100 тис. населення – «регіонали» роблять усе для того, щоб лише зміцнити статус України, як «поліцейської держави» (*Реформа від чинної влади: владоохоронці замість правоохоронців // КоппесноденТ.net (http://blogs.korrespondent.net/business_blogs/blog/pavlopetrenko/a71732). – 2012. – 25.07).*

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: О. Продан

5 липня Верховна Рада України прийняла законопроект № 9779, який спрощує порядок сплати єдиного внеску та полегшує життя десяткам тисяч підприємців, які не мають найманих працівників.

Малий і середній бізнес тривалий час потребував цих змін, а тому Президент повинен його підписати.

Порядок адміністрування податків та внесків в Україні – одна з найбільш проблемних тем для підприємців. Він є дуже затратним і за часом, і за коштами, і за можливостями застосування санкцій. Він створює штучні перепони та заважає розвитку малого і середнього бізнесу в Україні.

Саме тому ми, підприємці, тривалий час вимагали прийняття адекватних і цивілізованих правил гри, які знімуть зайве навантаження з підприємців і дозволять їм займатися своєю справою, а не обслуговуванням чиновників. І хоча ставка єдиного соціального внеску поки що не знижена, але його адміністрування з введенням у дію прийнятого закону повинно спроститись.

Головне досягнення цього закону: звітність та сплата єдиного соціального внеску для підприємців на загальній системі та для самозайнятих осіб буде щорічною, для підприємців на спрощеній системі сплата щоквартальною, а звітність – щорічною (*Чекаємо на підписання Президентом законопроекту № 9779 // Корреспондент.net (http://blogs.korrespondent.net/business_blogs/blog/tvoitkova/a71094). – 2012. – 18.07*).

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: О. Дутчак, соціолог

З приходом літа – традиційного періоду відпусток та затишшя у соціально-політичному житті – кількість протестів в Україні, попри всі очікування, б'є рекорди.

В травні та червні було знову побито абсолютний місячний рекорд кількості протестних подій за весь період моніторингу протестів, репресій і поступок Центром дослідження суспільства (ЦДС).

Протягом травня на вулицях України відбулася 321 протестна подія, а протягом червня – принаймні 323, а також зафіксовано 62 негативні і 28 позитивних реакцій на протести. Останній раз рекордну кількість протестів ЦДС фіксував у березні 2012 р. Для порівняння: на піку протестів під час «підприємницького Майдану» в листопаді 2010 р. ЦДС зафіксував лише 292 протестні події.

На минулому тижні побито абсолютний тижневий рекорд кількості протестних подій за весь період моніторингу. З 30 червня по 6 липня на вулицях України відбулося принаймні 139 протестних подій, зафіксовано 27 негативних та 19 позитивних реакцій на протести. Таким чином, у середньому минулого тижня ЦДС фіксувавмайже 20 протестних подій щодня. Для порівняння: середня щоденна кількість подій у 2011 р. становила лише близько шести.

Спеки до соціально-політичного життя під стінами владних установ очевидно додало прийняття закону про мови. Дві третини акцій (93 протестних подій), які мали місце минулого тижня, стосувалися «мовного питання». Найчастіше за мову люди виходили протестувати у Львівській (16 подій), Івано-Франківській (9), Харківській (6), Рівненській (6), Закарпатській (5) областях та у м. Київ (9 подій).

Аналіз учасників протестів довкола «мовного питання» чітко й однозначно вказує на високу зацікавленість у ньому з боку політичних партій. Минулого тижня вони взяли участь у 68 % (63 події) «мовних» протестів, при тому, що загалом за 2011 р. партії брали участь лише в 34 % від усіх протестних подій.

Однак попри високу участь політичних партій загальна кількість учасників «мовних» протестів не була високою. Минулого тижня у 44 % таких протестів узяли участь менше ста чоловік, при цьому для 34 % подій чисельність не була повідомлена взагалі. У 2011 р. протести за участі менше сотні людей становили майже таку саму частку 45 % від усіх протестів.

Характерні висока мобілізація політичних партій та невисока кількість учасників протестів довкола закону про мови вказують на зацікавленість політиків у створенні «мовного» ажіотажу та низьке бажання звичайних громадян брати активну участь у цьому конфлікті (*Прийняття закону про мови спричинило максимальну кількість протестів // Кореспондент.net (<http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/tytzaraz/a70360>). – 2012. – 10.07.*)

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: Ю. Луканов, журналіст, сценарист документального кіно

Для того чтобы закон не набрал необходимых 226 голосов, нужно еще найти двух депутатов, которые не голосовали. И можно требовать отзыва скандального законопроекта.

Нет, таки тема языка, видимо, долго будет оставаться предметом для бесконечных спекуляций и манипуляций.

Уже вроде проголосовали, говоря словами известного парламентского дирижера, развели оппозицию, как котят. Уже отголодовали под Украинским домом, куда все оппозиционные политики приходили защитников «мовы» защищать чуть ли не грудью от милиции. Остается только спикер Верховной Рады В. Литвин, который закон так и не подписал.

Так нет же – страсти продолжают кипеть. Бывший Президент Л. Кравчук вдруг решил сыграть роль пресс-службы нынешнего Президента В. Януковича и сообщил, что тот якобы создал языковую комиссию для поиска компромисса. «Янукович мне позвонил. Сказал, что есть назначенная им группа специалистов. Они работают над тем, как улучшить тот законопроект», – сказал он журналистам.

Вообще-то можно предположить, что В. Янукович несколько испугался страстных протестов. Именно поэтому милиция не получила приказ смести протестующих. С одной стороны, перед парламентскими выборами нужно показать, что его политическая сила выполнила хотя бы часть обещанного. А с другой стороны, он хотел бы это сделать так, чтобы не взволновать общество. Посему создание «языковой комиссии» может быть логичным шагом.

Но вся заковыка в том, что на официальном сайте Президента ни о какой комиссии не сказано ни слова. В пресс-службе Президента об этом ничего не слышали. Обещали выяснить, но так и не перезвонили. Посему кто его знает: вполне возможно, что это очередной новостной фейк с целью успокоить сообщество, а потом все-таки подписать известный закон Кивалова – Колесниченко.

Сам В. Колесниченко бодр и полон оптимизма. Он заявил, что в украинском обществе нет раскола из-за этого закона. Об этом он сказал во время встречи с Верховным комиссаром ОБСЕ по делам национальных меньшинств К. Воллебеком. Мнение депутата

дonesла пресс-служба Партии регионов. По его словам, в стране собрано более одного миллиона подписей в защиту этого закона, и якобы 18 областных и городских советов высказались в пользу этого документа.

Этот политик известен, мягко говоря, весьма вольным изложением фактов. В частности, он длительное время рассказывал о том, что Украинская повстанческая армия была осуждена на Нюрнбергском трибунале после Второй мировой войны. Кто бы как ни относился к УПА, но такого факта не было. Посему неудивительно, что он в упор не замечает шумные протесты против его с Киваловым детища.

Оппозиция, отметившись под Украинским домом, примолкла. Она якобы вырабатывает план действий для недопущения подписания этого законопроекта.

Но возжелай она реально не допустить принятия языкового законопроекта, то ей бы нужно было не так много. Уже сейчас есть 13 депутатов от большинства, отозвавших свои подписи, и 8 депутатов, о которых точно известно, что они не голосовали. Для того чтобы закон не набрал необходимых 226 голосов, нужно еще найти двух депутатов, которые не голосовали. И можно требовать отзыва скандального законопроекта.

Но, видимо, если его перед выборами отозвать, то за что оппозиции бороться? Как и власти. Посему языковое бурление будет продолжаться. А темы экономики, коррупции и прочие животрепещущие проблемы останутся за рамками обсуждения.

Комментарии:

Srg Srg: Украинская повстанческая армия была осуждена на Нюрнбергском трибунале после Второй мировой войны.

Кто бы как ни относился к УПА, но такого факта не было.

Да, тут Колечниченко ошибся. На Нюрнберге судили военных преступников, уголовными делами там не занимались.

Юрій Луканов: Не помилюся, а збрехав. Він і досі наполягає на своєму, але придумав хитріше формулювання для тих, хто в юриспуденції не розбираються, але вірить кожному його слову. Він каже, що Нюрнбернський трибунал засудив колабораціонізм загалом. На цій підставі, мовляв, засудив і УПА. З таким підходом можна говорити, що якийсь трибунал засудив брехню загалом, значить засудив і Колісніченка.

Чуда Юда: А раніше ви нас балували україномовними текстами? заздалегідь закон виконуйте?

Іронічний смайл:)

Юрій Луканов: Раніше я вас балував текстами, як російською, так і українською. Газета, в якій надрукований цей текст, називається «Экономические известия». Висновки робіть самі

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: А. Гриценко, народний депутат, голова Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки та оборони

Новые выборы – новые игры в неприкосновенность. Именно игры, причем бесперспективные, потому что очередные потуги ликвидировать неприкосновенность ничем полезным для страны не закончатся.

Тема неприкосновенности имеет две составляющих – ложь и фальшь.

Ложь состоит в том, что в ликвидации неприкосновенности не заинтересован Президент Янукович. Он хочет быть недосягаемым для прокуроров вечно – и в кресле Президента, и на политической пенсии.

Три года назад был зарегистрирован законопроект, предусматривающий лишение неприкосновенности всех: Президента, депутатов и судей. Примечательно, что его авторами были депутаты-оппозиционеры: В. Янукович и А. Лавринович.

Рада тогда дружно проголосовала «за». Будучи в другом политическом лагере, я тоже отдал свой голос в поддержку проекта Януковича-Лавриновича, поскольку был убежден, и тогда, и сейчас, что в стране не может быть ни единого человека, защищенного от ответственности за уголовные преступления.

А дальше вскрылась ложь. Оппозиция стала властью: Янукович занял кресло Президента на Банковой, Лавринович – стал министром юстиции. И тема неприкосновенности приобрела очень даже личностный окрас. Позиция Президента изменилась на противоположную, свою собственную неприкосновенность ликвидировать он передумал.

Итог? В 2010 г. подконтрольный власти Конституционный Суд огласил вердикт: с депутатов неприкосновенность снять можно, а вот с Президента – нет! Как говорят в народе, точка зрения определяется местом сидения?!

Под новые выборы, Янукович & Со опять решили поднять тему неприкосновенности. Уже не президентской, а лишь депутатской. В этом и есть обман, обман миллионов людей.

Фальшь же заключается в том, что злоупотребления властью и разворовывание бюджета, на самом деле, совершаются не в парламенте. В Раде денег нет.

Распределение миллиардных средств, управление госпредприятиями, распоряжение огромными материальными ресурсами, в том

числе землями и полезными ископаемыми, – все это происходит не в Раде, а в кабинетах исполнительной власти. В правительстве, министерствах, областных и районных администрациях, а в части земли и коммунальной собственности – и в органах местного самоуправления. Это ведь всем известно?

И чиновники, набивающие карманы за счет государства, депутатских мандатов не имеют, правда?

Неприкосновенность казнокрадам и нарушителям закона обеспечивает не норма Конституции – от привлечения к ответственности их защищают подконтрольные Банковой Генеральная прокуратура, Служба безопасности, МВД, Налоговая милиция и судебные органы. Защищают намного эффективнее депутатского мандата.

Именно поэтому очередная волна борьбы с депутатской неприкосновенностью – это все предвыборные трюки. Прикрывающие ложь и фальшь власти (*Игры в неприкосновенность // Корреспондент. Net (<http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/gritsenko/a70315>). – 2012. – 9.07.*)

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: Т. Хитрик

Щороку трансплантації серця в Україні потребує 2 тис. чоловік. Не отримує його ніхто. Пересадка нирки потрібна 4 тис. осіб на рік. У реальності її отримують 80, максимум 100 осіб..

Нова печінка необхідна від 2 тис. до 2,5 тис. співвітчизників на рік. Пересаджують її тільки 30–40 пацієнтам.

Для порівняння: у США, які є світовим лідером з пересадок, 10 тис. пацієнтів щороку пересаджують нирку, 4 тис. – печінку, 2 тис. – серце.

На даний момент в Україні діє шість центрів трансплантації органів, з яких реально операції виконуються тільки в Запоріжжі і Києві.

Чому в країні, де вперше у світі 80 років тому було пересаджено нирку, трансплантологію загнано в глухий кут? Бракує фахівців, донорів, грошей чи не вистачає законів? Навіщо, як нам про це мало не щодня розповідають з екранів телевізорів, необхідно змінювати закон про трансплантологію і що дасть він нам, українцям?

Про це розповідає экс-міністр охорони здоров'я, член-кореспондент АМН України, професор, завідувач кафедри нейрохірургії Національної медичної академії післядипломної освіти М. Поліщук.

– За статистикою кожен десятий українець не доживає до 35 років, а кожен третій – до 60. Чому так рано старіють і чому так рано вмирають українці?

– Мені здається, що взагалі в Україні побутує досить хибна думка. Люди пов'язують тривалість життя і здоров'я з медициною. Однак вони пов'язані з нею не більше ніж на 10 відсотків. А 90 відсотків – пов'язані абсолютно не з медичними проблемами. Ще Асклепій і Гіппократ говорили, що гострі захворювання – від Бога, а хронічні – від способу та умов життя. Причому 50–55 відсотків – це умови і спосіб життя, десь 17–20 – спадковість і приблизно десь так 20 відсотків – екологія. Її ми робимо самі. Спадковість ми теж якоюсь мірою виховуємо, бо якщо, приміром, батьки курять або п'ють, то до 5–7 покоління залишається схильність дітей до цих же шкідливих звичок.

Вчені Харківського інституту психології, психіатрії і наркології довели, що тютюн є провідником тяжких наркотиків. Алкоголь також дає схильність до них. Якщо діти починають у ранньому віці пити чи курити, вони стають дуже схильні до наркотиків і не доживають до 30–35 років.

Спадковість ми можемо дуже повільно змінювати. На збереження екології, яку ми забруднюємо, багато грошей не треба. Потрібні зусилля держави і розуміння людей. А щодо умов і способу життя, то з 50–55 відсотків приблизно 20 – це тютюн, алкоголь, наркоманія, неадекватне вживання ліків. Майже 20 відсотків – це нерациональне харчування. І десь близько 20 відсотків – це малорухомий спосіб життя.

Необхідно відмовитися від приємної смачної їжі, тим більше якщо її багато, у тому числі й від напоїв. І рухатися. Хтось буде ходити, хтось бігати. Хтось буде йти в спортзал залежно від уподобань. Але найкращий спосіб – це хода. Неважливо: швидка чи помірна, але вона мусить бути регулярно кожен день.

Кажуть, що до 30–35 років у нас не доживають люди з основних причин: алкоголь, тютюн, травматизм і наркоманія. Якщо ми подивимося смертність від 30 до 44 років, то до 2009 р. в нас вона була вдвічі більша, ніж у Європі. З 2009 р. смертність людей від 30 до 44 років зменшилась більш як на 20 відсотків. Це зменшення відбулося з декількох причин. Перше. У 2008 р. прийшла економічна криза. Грошей у людей стало менше. Далі. У тому ж році був різко піднятий акциз на тютюн і на алкоголь. Ми мали зменшення емфіземи легенів. Від бронхіальної астми ми маємо зменшення на 43 відсотки, а від емфіземи легенів з 2005 р., коли був прийнятий антитютюновий закон, уже зменшення на 80 відсотків. Маємо зменшення смертей

від інсультів серед людей працездатного віку на 24 відсотки. Маємо зменшення смертності серед молодих людей від алкогольних психозів, алкогольної кардіоміопатії та інших причин майже на 30 відсотків. Таким чином, коли ми говоримо, що в Україні тривалість життя людей низька: 62 роки – серед чоловіків і десь 73–74 – серед жінок, то це не за рахунок тих, хто допрацьовує і живе до пенсії, а за рахунок тих, які починають вмирати з 20 до 45 років. Це ті люди, які абсолютно не потребують медичної допомоги і які за нею часто не звертаються. Це не бомжі, не алкоголіки, тому що їх як була певна кількість, так і є їх певна кількість, може, трохи коли збільшується чи зменшується, але як вмирали звичною для них та незвичною для нас смертю, так і вмирають, але економічна криза і підняття акцизів дало зменшення смертності серед людей працездатного віку.

– Тобто чим гірше живеться, тим довше ми живемо?

– Не так. Чим менший і тяжчий доступ до шкідливих звичок, тим краще і довше люди будуть жити. І через це тютюн, алкоголь, інші шкідливі фактори повинні бути малодоступними: за ціною, за місцями продажу, за місцями споживання і по відношенню людей до цього. Це не повинно бути модним, таким, як у тій рекламі, коли стіл ломиться від їства і людина, суха як тріска, п'є мезим або інший препарат, і кажуть, що з цим препаратом добре. От молодець! Хай жере скільки хоче! Людина не повинна стимулювати себе до надмірного споживання їжі. Вона мусить утримуватися від надмірного споживання їжі та спиртного.

– То чому тоді не заборонять цю рекламу?

– Тому що це все оплачується. Ось зараз заборонили рекламу тютюнових виробів. Я – голова комісії «За Україну – вільну від тютюнового диму». До 2008 р., коли були підняті акцизи на тютюнові і горілчані вироби, Україна була четвертою у світі за споживанням тютюну, а зараз вона 24-та чи 26-та. Якщо у 2005–2006 рр. Україна мала 46 тис. т викинутих недопалків, то сьогодні має у вісім разів менше. Якщо в 2007 р. у державі було 2,5 млрд надходжень від продажу тютюнових виробів, то в 2010 р. – уже 13 млрд. Притому що відбулося падіння споживання і кількість курців зменшилася майже на 2 млн.

Таким чином, якщо взяти в сукупності, то ми можемо сказати, що медицина займає не більше 10–12 відсотків у збереженні здоров'я людей. Але при сьогоднішньому рівні наукових досягнень вона може суттєво покращити якість життя тих людей, які хворіють. Це абсолютно беззаперечно. Через це медицина повинна фінансуватись і

існувати не для галузі, а для забезпечення потреб людей. Доти, доки цього не зрозуміють, а на моє переконання, сьогодні не розуміють цього ні урядовці, ні медики. Всі говорять: фінансування галузі охорони здоров'я. Ні! Фінансування людей для забезпечення їх медичною допомогою. Це суттєво.

– Тепер перейдімо до проблем трансплантології. Періодично ця тема виникає, але саме зараз вона досить суттєво мусується в ЗМІ. Що тут відбувається насправді?

– Сьогодні відсутні політична воля на це й фінансування. Законодавство, особливо щодо трансплантації кісткового мозку при захворюваннях крові, абсолютно відповідає світовим стандартам. Але в Україні відсутній єдиний банк донорів, з яким ми могли б вийти на інтеграцію до Європейського банку трансплантації кісткового мозку.

Причин декілька. Перша – це нестача коштів. Друга – ментальність як людей, спільноти, так і багатьох медиків, у яких якоюсь мірою пасивна позиція. Тобто немає активної позиції на це, яку я запропонував ще у 2005 р.

Ми можемо робити автотрансплантацію, але не можемо отримувати кістковий мозок від чужих донорів. Крім того, ментальність серед спільноти така, що навіть там, де можна зробити пересадку від родичів, всі намагаються поїхати за кордон і часто там не досягають необхідної ефективності. Чому? Тому що якщо заплатили гроші, то будуть робити трансплантацію навіть там, де за загальносоматичними причинами вона в даний час протипоказана. От, наприклад, в один з останніх років 22 дітей було направлено на трансплантацію кісткового мозку за кордон. Із них 12 померло, а доля решти невідома. Це робили Білорусь, Санкт-Петербург, Німеччина... Там трансплантація коштує від 150 тис. євро. Тоді, коли в Туреччині удвічі дешевше. Чому? Тому що половина цієї суми йде на зарплату медперсоналу. А в цих країнах зарплата досить висока.

Крім того, у нас відсутнє фінансування на витратні матеріали для трансплантації. Тобто знову ж ми фінансуємо закупівлі дороговартісного обладнання, будівлі, зводимо нове, яке не потрібне, бо в ньому зацікавлені лише люди, які це будують, а не видаємо кошти на витратні матеріали, з яких немає ніяких доходів.

Це відносно кісткового мозку. А в Києві є два таких центри у Святошині в Центрі радіаційної медицини: один ГУОЗ Києва, а другий – Національної академії медичних наук. Якби їх об'єднати в один, вони б забезпечили населення Києва і частини України. Разом з тим

в ОХМАТДИТі будуватимуть восьмиповерховий онкоцентр і розказують, що це надзвичайно добре. Будуватимуть три чи більше років. За цей час на витратні матеріали кошти не будуть виділятися, діти будуть помирати, чекаючи, поки добудують. Це – хибна політика Кабміну стосовно будівель. У Святошинський ПЕТ-центр вклали 500 млн грн, але він до сьогоднішнього дня не працює. А це – чверть річного бюджету Києва. Скільки можна було б пролікувати онкохворих? От і питай, хто за це буде нести відповідальність? Знову ж будуть і показують, що у нас є щось розвинуте. Точно так, як будується зараз перинатальні центри у всіх областях. Якщо взяти від його вартості користь, то будемо говорити: вартість колосальна, користь мінімальна. Правда за тим, що це будуть дітки народжуватись і виходжуватись, а здоров'я і життя дітей – це надзвичайно важливо. Але ніхто не каже про те, що серед дітей з малою вагою менше кілограма смертність надзвичайно висока, кожна друга практично помирає, і друге – що близько 90 відсотків з тих, що вижили, стають залежними інвалідами. Питається: яке це буде навантаження на суспільство? Яке це буде психологічне і фізичне навантаження на сім'ю? І що держава робить з цим, не маючи можливостей проводити адекватну реабілітацію таких дітей?

Але тут зацікавлений певний патронат високих перших осіб, бо це престижно, це популярно. Далі. Будівництво досить дороге. Там є структури, які контролюватимуть будівництво. І обладнання. Закупівля. Теж є визначені структури. До цього притягують трохи і бізнес. Щоб і він був.

Тобто не визначено пріоритети. Будують галузь для галузі. А не галузь для пацієнтів.

Щодо трансплантації органів. У цьому питанні, на мій погляд, законодавство в Україні нормальне. У більшості країн Європи і в багатьох штатах Америки точно таке законодавство. І воно працює. Чому? Росія й Білорусь прийняли законодавство інакше. Що «презумпція незгоди» повинна бути, а якщо відсутня – то можна забирати будь-які органи. Чому не діє сьогоднішній закон про трансплантацію? Декілька факторів. Перший – це ментальність суспільства. Другий – ментальність медиків. Ще в 2005 р. було рішення міністра охорони здоров'я про те, що визначаються центри із забору органів і тканин. Одним із таких центрів була визначена Київська лікарня швидкої медичної допомоги, оскільки там дуже багато травмованих, десь близько 300 донорів повинно було бути щороку. Скільки за всі ці роки було

б врятовано життів тих, хто потребував трансплантації? І для цього були визначені певні критерії для донорства. Перший – це смерть мозку. Тому що трупний орган брати з трупа не можна. Особливо нирки та деяких інших органів. Якщо відсутній адекватний кровообіг через нирку, нирка неадекватна, вона не приживеться. А паренхіматозні органи повинні мати певну перфузію кровообігом. Якщо там тривалий час буде низький тиск потенційного донора, нирку вже не можна брати. Тобто це проводиться частковий розтин людини, в якій вже неживий мозок, але яка ще не є трупом.

Це дуже важливе і відповідальне питання. Надзвичайно відповідальне. А що для цього треба? Забезпечити ті клініки всім необхідним для встановлення смерті мозку. Критерії смерті мозку давно розроблені у світі і в Інституті нейрохірургії Києва також. Тобто критерії смерті мозку сьогодні можна встановити. І це не вимагає дуже дорогого обладнання.

Але стоїть питання друге. Ментальності суспільства і ментальності лікарів. І відсутність просвітницької роботи. У тому плані, що людина, яка вже не є живцем на цьому світі, може дати життя іншій людині. Це відсутнє в нас. І в цьому плані може бути прикладом навіть те, що в багатьох країнах проводиться велика кількість трансплантацій органів – печінки, нирок від родичів. У нас дуже багато родичів, в яких підходять органи, відмовляються дати свій орган близькому родичу. Ось у чому суть. І коли хтось, поодинокі випадки, батько чи мама дали свій орган або його частину дитині, це подається як сенсація. Від родичів – це повинно бути не сенсацією, а правилом. А створювати таку думку повинна постійна пропаганда. І родичі повинні мати право зайти в реанімацію і бачити свого травмованого родича, який уже не є жильцем. Наше законодавство не забороняє родичам заходити в реанімацію і бути там певний час. Разом з тим лікарі не впускають родичів у реанімацію. І якщо встановлена смерть мозку відповідно до певних параметрів, може бути виданий законодавчий акт, що цьому хворому лікуванню не проводиться, а тільки підтримуюча терапія: та, яка забезпечує певний рівень кровообігу і ніяких витратних матеріалів, які були б дорогі, не проводиться. Це повинно бути певне узаконення. І тоді родичі побачать, чи вони здатні це забезпечувати, тому що пацієнт потребує усіляких ліків, чи не здатні. Родичі повинні бачити, чи є перспектива для їхнього рідного чи ні. Це варто показати їм і пояснити. Але формування цього повинно бути досить тривалим і постійним. Це надзвичайно важливо.

І разом з тим бригади, які будуть забирати органи, повинні функціонувати не від випадку до випадку, а постійно. До трансплантації органів сьогодні готові і Київ, і Запоріжжя, де найбільше робиться. І готовий Донецьк, Харків, Одеса, Львів, у принципі всі великі обласні центри готові.

Відносно того, що всі сподівання на законодавство, я не покладаю такої надії на законодавство. Яка потреба, що зараз мусується, в зміні закону? Тут є кілька причин. Сьогодні, крім усього, йде боротьба між фірмами, які випускають імунодепресанти, а також між фірмами, які випускають препарати гемодіалізу. Тому що це прибуток. Чим більше буде трансплантацій, тим збільшуватиметься їхній прибуток. Імунодепресанти – препарати для того, щоб ці хворі жили. Це дуже великі суми у тих, які випускають препарати перитоніального гемодіалізу, з якими хворий може бути поза межами лікарні. Є недоліки й переваги і в тому, і в тому. Тому що, використовуючи препарати гемодіалізу, хворий все ж таки періодично повинен бути в медичному закладі. Воно допомагає, але ж треба робити це регулярно під наглядом лікарів. Результат цього лікування залежить від ступеня ураження, там уже може й нирка не функціонувати. Кореспонденти в основному демонструють показові випадки, рекламу.

– **Це порушення прав людини взагалі...**

– Так, порушення прав людини. У нашому суспільстві може бути таке, що люди, які не зовсім обізнані в цьому, але за якимось параметрами їхні органи підходять для пересадки, можуть певними структурами братися на облік і будуть забиратися їхні органи. Навіть тоді, коли людина лежить у реанімації і в неї ще є якийсь шанс вижити. Через це основним, на мій погляд, все ж таки має бути критерій – це визначення смерті мозку. Законодавчо це ввести. І має бути велика роз'яснювальна робота відносно цього.

– **То це закон, виходить, дуже й дуже серйозний?..**

– Це великий ризик. Особливо в нашому суспільстві, де чесність і ментальність людей ще дуже низька. Де фінансове право превалує над мораллю. Тобто де є право сильного. І де така судова система. На мій погляд, прийняття цього законопроекту буде передчасним для сучасного суспільства України. Але воно якоюсь мірою дасть поштовх. Однак можна зробити поштовх і без цього законодавства.

Тобто є певні застереження проти прийняття цього закону.

– **Ви багато років працювали в тій же клініці медицини катастроф і прекрасно знаєте, що бувають випадки, коли навіть без-**

надійна людина викарабкується і виживає. Тож де ота грань між життям і смертю, і хто її буде визначати?

– Критерій смерті мозку. Це найголовніше. На сьогодні є сім чи вісім параметрів визначення смерті мозку. Перше – відсутність біостимуляції мозку. Друге – відсутність кровотоку в мозку або низький рівень кровотоку, який забезпечує тільки живучість тих структур, які забезпечують діяльність серця, нирок, печінки, але мозок як такий уже не функціонує. Третє – обмін кисню: притікаючий, відтікаючий. Потім є параметри обміну кисню по легенях. Ну, певна річ, відсутність усіляких рефлексів. Обладнання для визначення смерті мозку не є дороговартісним. Але все в руках лікаря. І смерть мозку мають фіксувати не менше трьох людей. У 70-ті роки, коли не було цих параметрів, у клініці я дуже часто чергував у реанімації і була така записка: такі-то й такі-то дані дозволяється частковий розтин трупа. Це ще не труп. Тому що є органи, які вже в трупа забирати не можна.

Я не можу сказати про все, бо я не є трансплантологом. Але кістки, рогівку можна забирати з трупа. Але є такі органи, що забирати можна лише з людей, які ще живуть, але вони вже не є люди, вони смертники.

– Отже, цей закон, який готується, буде законом для розвитку чорної чи неконтрольованої трансплантації?..

– Я б не сказав. Я хотів би зауважити, що прийнятий такий закон буде давати дуже багато можливостей для проведення чорної трансплантації. Цей законопроект має дуже багато вразливих місць і через це, на мій погляд, прийняття його сьогодні може бути завчасним.

– У Боярці був скандал щодо вилучення фрагментів уже в трупа. Кісток, рогівки чи ще чогось... Була дуже гучна справа, яка закінчилася судом. І в Миколаєві був дуже гучний скандал не так давно. І те, що готується трансплантація органів не з трупа, як ви сказали, те ж саме буде переноситися і на померлих. У них забиратимуть будь-які фрагменти без дозволу родичів. Наскільки ми розуміємо, закон пропонуватиме саме так. І може, це теж доцільно і доречно, бо, як нам відомо, у Німеччині з цих органів роблять біопротези, які дійсно потрібні людям. Але як можна узаконити без згоди родичів робити такі речі?

– Звісно, на це повинна бути певна згода. А щодо анатомічних фрагментів тіла або органів, тканин, які можна забирати в трупів, то мені здається це менш вразливо, ніж забір органів у людини, яка ще живе.

– Але ж все одно – близька людина померла, а її там розкурочили, повірізали все, що можна... Може, з точки зору лікаря воно

нормально, а от з точки зору простої людини, матері, яка втратила дитину...

– Зараз будемо говорити, що це робиться задля користі тих людей, які залишилися живими. На мою думку, саме оце можна робити (*Закон про трансплантологію чи узаконене вбивство?! // Корреспондент.net* (<http://blogs.korrespondent.net/journalists/blog/hitriktn/a71247>). – 2012. – 19.07).

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: А. Гриценко, народний депутат, голова Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки та оборони

Діти шахтарів тепер мають право вступу до вузів поза конкурсом. Що це насправді? Популізм, причому вкрай небезпечний!

Розумію, що такими оцінками закону, який так подобається шахтарям, я нариваюся на критику, тим більше перед виборами. Але...

Мій батько теж працював на шахті, має підземний стаж, він теж інвалід, першої групи. До вузу я вступав не поза конкурсом, а на загальних підставах, тож, думаю, маю право сказати гірку правду.

Подумаймо, чим цей популізм обернеться? Коли до вузів дітей набиратимуть не за знаннями, а поза конкурсом, залежно від професії, стажу чи інвалідності батьків?

Матимемо лікарів, до яких страшно лягти на операційне ліжко. Вчителів, до яких страшно підпустити дитину. Інженерів-конструкторів, на машинах (потягах, літаках) яких страшно їздити (літати)...

Чи потрібні пільги, точніше – державна підтримка при навчанні у вузах дітям малозабезпечених сімей, інвалідів, у т. ч. шахтарів? Потрібна! Безумовно потрібна! Але – не до, а після вступу дитини до вузу. Це – принципово!

Вступ до вузу – виключно за знаннями, без жодних пільг!!! А вже після вступу – державна підтримка тим дітям, яких батьки виховали, вивчили гідно, але не можуть забезпечити їхнє навчання у вузі фінансово чи матеріально.

Яка саме підтримка? Гуртожиток. Підвищена стипендія. Перше робоче місце... Все ясно, не треба вигадувати чогось нового.

Розумію, що під час виборів такі розмови не дуже приємні і не дуже продуктивні. Але колись же треба зупинити той небезпечний популізм,

від якого в кінцевому підсумку страждатимемо усі ми з Вами?! (*Солодощі з присмаком гіркоти? // Корреспондент.net (http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/gritsenko/a71751)*. – 2012. – 25.07).

Блог на сайті Фокус.ua

Про автора: О. Черненко, глава правління Комітету виборців України

Баталії вокруг закона о языках навредят главным фигурантам противостояния.

Игра власти вокруг языкового вопроса – отличная иллюстрация всей избирательной кампании накануне парламентских выборов. Вот только такие тактические решения уже не добавляют очков фигурантам противостояния, а грозят всерьёз навредить их рейтингу.

Политический кризис в стране, о котором тут же начали говорить после голосования за закон о языках, поставлен «на паузу». Пока на неопределённое время. Эйфория после первого дня быстро улетучилась и у власти, «сделавшей» оппозицию «как котят», и у самой оппозиции, которая неожиданно для всех и самой себя смогла мобилизовать силы и сорвать пресс-конференцию Президента В. Януковича по итогам Евро-2012.

Пауза – вынужденная мера. В очередной раз увлечение тактикой в отсутствие чёткой и продуманной стратегии сыграло с отечественными политиками злую шутку. Сейчас никто из них не знает, что делать дальше, они судорожно пытаются найти хоть какой-нибудь выход из сложившейся ситуации.

Тех политтехнологов в Партии регионов, которые предложили блицкриг по языковому законопроекту, стоит уволить. Прямо сегодня. Поскольку даже если принятие этого документа и принесло партии власти электоральные очки, то исключительно в краткосрочной перспективе. До выборов ещё три с половиной месяца, а память у людей коротка. Соответственно, ближе к выборам потенциальные избиратели «регионалов» забудут о доблестных сражениях народного избранника В. Колесниченко за их право говорить по-русски. Для них куда важнее благосостояние.

Кроме того, циничное голосование правящей коалиции по языковому вопросу возмутило даже тех, кто разочарован в оппозиции, тех самых «протывсихов», которые в очередной раз увидели в партии власти «большее зло».

И последний, но не менее важный аргумент в пользу того, что блицкриг оказалась провальной идеей: если кто-то и думал, будто тема языка сделает уступчивыми россиян в газовых переговорах, то опыт харьковских соглашений свидетельствует об обратном.

Главная ошибка «регионалов» состоит в том, что они совершенно не учли возможные негативные последствия такого решения. Иными словами, они продолжают смотреть на мир сквозь тонированные окна своих дорогих автомобилей, не улавливая даже настроений киевлян и наивно полагая, что «мова – це забаванка западенців». Отсюда, собственно, и все непоследовательные попытки найти выход из сложившейся ситуации – странные заявления о возможных досрочных выборах, попытки ОМОНа расчистить дорогу Президенту для пресс-конференции, а затем неожиданный отказ от силового сценария развития событий.

Оппозиция, к слову, также растеряна, она не понимает, что делать с внезапным стихийным протестом граждан, которые до сих пор остаются под стенами Украинского дома. Каждый из политиков, выступавших на ступенях Украинского дома, будь-то А. Яценюк, О. Тягнибок или В. Кличко, произнося свои пламенные речи, в уме прикидывал, сколько процентов рейтинга он сейчас заработает. Поэтому, потоптавшись пару дней на новом «Майдане», лидеры оппозиции вернулись к привычному и любимому делу – делёжке округов, мест в списке и размахиванию флагами под судом, где проходит очередное заседание по делу Ю. Тимошенко.

Спикер В. Литвин, который стал одной из ключевых фигур на минувшей неделе, громко заявив о своей отставке, с каждым днём всё менее принципиален. Сейчас он уже в привычной для себя манере, кажется, готов подписать языковой закон со стандартным условием – принять его с соблюдением Регламента. Хотя Литвин и сам понимает, что в нынешнем парламенте придерживаться всех процедур, в частности, личного голосования депутатов, невозможно.

Как же события будут развиваться дальше? Созыв внеочередной сессии Верховной Рады, о котором заявил «регионал» В. Колесниченко, маловероятен. Народные избранники уже подались кто в округа, кто на заграничные курорты. Протесты под Украинским домом без постоянных поводов для возмущения и мобилизации очень скоро выдохнутся. Так, языковой вопрос останется в подвешенном состоянии до осени, пока парламентарии не соберутся на свой дембельский аккорд. Впрочем, то, что последний концерт нынешнего состава Рады не принесёт в итоге никаких конструктивных решений, очевидно уже сейчас.

Тех политтехнологов в Партии регионов, которые предложили блицкриг по языковому законопроекту, стоит уволить. Прямо сегодня.

Летнее обострение у главных участников будущих парламентских выборов даёт отличную характеристику всей избирательной кампании. Так и не научившись предлагать гражданам конкретные вещи, продолжают скармливать им симулякры. Народ отвечает тем же. «Разведённые котятя» сами разводят котят. Последние несколько месяцев рейтинг основных партий застыл, как муха в янтаре. Выплата «витиной тысячи», пафосное объединение «Батьківщини» и «Фронту змін» размыло эту тенденцию разве что в пределах статистической погрешности.

И есть все основания полагать, что языковые баталии особо не повлияют на электоральную динамику власти и оппозиции. Поэтому политики не устанут придумывать новые «кризисные сценарии» и решения проблем для повышения своего рейтинга. Которые, как обычно, не будут иметь ничего общего с реальными потребностями граждан. Посудите сами, вопрос языка, скорее всего, находится в самом конце списка ваших ежедневных приоритетов. Впрочем, по-другому наши политики просто не умеют (*Кто сказал «мяу»? // Фокус.ua (<http://focus.ua/opinion/238273>). – 2012. – 13.07*)

Блог на сайті Фокус.ua

Про автора: Ю. Ніколов, «Наші Гроші»

Парламентарии одобрили самый коррупционный законопроект в истории страны, разрешив государственным предприятиям проводить большинство закупок без тендеров.

Накануне летних каникул под шумок принятия скандального законопроекта о языках парламентарии успели одобрить весьма специфические изменения в закон о государственных закупках. Всего четыре минуты, отсутствие оппозиции – и дело сделано. Если закон вступит в силу, а для этого, судя по всему, никаких помех не будет, то государственные предприятия смогут отказываться от проведения тендеров в том случае, когда закупка товаров, работ и услуг осуществляется за их собственные средства. Что изменится после такого попустительства? Всё. Фактически компании, принадлежащие государству, получили возможность за «собственные деньги» закупать что угодно, когда угодно, у кого угодно и за сколько угодно. И главное

– без какого-либо контроля со стороны общественности, поскольку процедура таких закупок закрыта. Информация о проведённых сделках не будет публиковаться в «Вестнике государственных закупок». Случись это раньше, украинцы так и не узнали бы, например, о межевых колышках по запредельной стоимости в 5 млрд грн, которые государство планировало (но вовремя отказалось от этой затеи) закупить для Центра земельного кадастра у компании, связанной с народным избранником Юрием Иванющенко. Или о малине по 672 грн для президентской столовой – госпредприятие «Гарант-Сервис» законтрактовало фрукты и овощи в два раза дороже их рыночной стоимости. Или о вертолёте Augusta-139 для Президента Виктора Януковича, годовая аренда которого обходится государственному авиапредприятию «Украина» в «собственные» 7,5 млн грн.

В 2011 г., по данным Госкомстата, объём тендерной торговли в стране составил 325 млрд грн. Из них 250 млрд грн (!) пришлось на те конкурентные торги, которые были проведены за счёт собственных средств госпредприятий. Уже в 2012 г. эти показатели увеличатся практически вдвое. Только за первое полугодие тендеры были проведены на сумму 307 млрд грн.

Компании, принадлежащие государству, получили возможность за «собственные деньги» закупать что угодно, когда угодно, у кого угодно и за сколько угодно.

Изучая публикуемые ныне контракты госпредприятий, чаще всего сталкиваешься с так называемой «дельтой» или «маржей». Иными словами, с разницей в 25 % между реальной стоимостью товаров или услуг и суммой, указанной в контрактах при их закупке. Напомню скандальные данные, обнародованные «Экономической правдой»: за последние два года украинские банки перечислили в оффшорные зоны сумму, эквивалентную 400 млрд грн. Поэтому лично у меня нет никаких сомнений в том, что, как только госпредприятия выведут из-под действия тендерного закона, 25 % вырастут минимум до трети от общей суммы. Поскольку проводить коррупционные схемы станет проще и безопаснее. Теперь для этого не надо будет создавать даже иллюзию проведения тендеров. Треть прошлых годов 250 млрд грн – это 80 млрд, «распиленных» в тишине высоких кабинетов и выведенных в оффшоры.

Собственно, поэтому считаю, что законопроект, одобренный парламентариями, – один из самых коррупционных в истории страны. До него ни один документ не позволял ежегодно «пилить» суммы,

сопоставимые с годовым бюджетом страны. Всем, у кого есть малейшая возможность «уговорить» директора государственного завода купить, например, металл втридорога, он выгоден. И первые в этом списке, естественно, чиновники и политики.

Единственными, кто мог хотя бы попытаться предотвратить принятие этого законопроекта, были оппозиционеры. Но те сразу после голосования закона о языках покинули сессионный зал. А зря. Парламентское большинство в это время успело одобрить ещё и выделение 2,2 млрд грн в «чёрную дыру» отечественного углепрома, и «освятить» договор с Китаем на поставку агротехники на 23 млрд грн. Даже не берусь считать, на сколько коррупционных миллиардов тянут все три принятых законопроекта. Возможно, конечно, оппозиционеры надеются, что осенью им удастся получить неплохой результат по итогам парламентских выборов и выторговать у Виктора Януковича часть экономического суверенитета, например, получив в управление какую-либо отрасль или свечной заводик. А тендеры уже будут в тени – по «счастливому» стечению обстоятельств при принятии всех законопроектов в комплекте с языковым накануне летних каникул.

Поэтому вся надежда остаётся только на границу. Возможно, Мировой банк или Международный валютный фонд напомнят украинскому Президенту, что у него есть возможность наложить вето на разгул коррупции, если, конечно, у него вообще есть такое желание (*Налетай закупай. Зачем парламент одобрил самый коррупционный законопроект // Фокус.ua (<http://focus.ua/opinion/238281>). – 2012. – 16.07*).

Блог на сайті Фокус.ua

Про автора: О. Охрименко, президент Українського аналітичного центру

Почему население пугают новым Таможенным кодексом?

Импортные товары для украинцев – это фактически половина всей нашей розничной торговли. После того как в стране заработал новый Таможенный кодекс, разговоры о существенном повышении цен на импортные товары практически не стихают. Но прежде чем говорить, может, стоит все-таки разобраться, что в действительности произошло, и чего нам ожидать от последних событий на таможне.

Правительство страны в лице симбиоза Министерства финансов, Нацбанка и таможни – мощная финансовая структура, которой вполне по силам выполнить то, о чем другие только говорили. А вот этого, правда, уже стоит опасаться

Для начала пару слов о том, о чем стараются не говорить или забывают сказать. В целом для государственного бюджета, в принципе, очень выгодно, когда растет импорт товаров в страну. Как только что-нибудь ввозят из-за границы, таможня ставит товар на учет, начисляет все таможенные сборы, а потом еще и продавец импортных товаров оплачивает в казну НДС. Поскольку налоги начисляются на импортный товар в зависимости от его стоимости, импортеры действовали по налаженной схеме, завозя товары – занижали на них цену. В результате, появлялись джинсы стоимостью всего в один доллар или компьютеры – за сто. Пройдя таможенное оформление, эти товары попадают в цепочку торговых посредников, и уже при продаже в магазине их цена становится в разы больше, заявленной импортером. Так, импортеры получали солидную прибыль и были рады, что им все сходило с рук. Сегодня же ситуация кардинально изменилась. Нельзя сказать, что с импортерами не пытались бороться и раньше, но благодаря новому кодексу это делать значительно проще. Им все гораздо сложнее находить обходные пути для «дешевого» ввоза товара, поэтому, теперь чаще приходится вписывать в накладных реальную стоимость продукции. Естественно, по этой причине между импортерами и руководством таможни возник конфликт. И стоит отдать должное лобби импортеров. Они достаточно долгое время и упрямо пытались внести «свои» коррективы в Таможенный кодекс. И в первоначальном варианте документа им это удалось. Но судьба их не спасла, и новый Таможенный кодекс дает все возможности таможене и дальше контролировать цены на ввозимые товары.

Впрочем, помимо контроля над импортерами со стороны властей – обычным украинцам этот факт особой ни пользы, ни ущерба не принес. Цены на импортные товары не падали, и не поднимались. Рост был зафиксирован только на ценнике импортных фруктов, но это скорее связано с сезонностью продаж. Что касается бытовой техники, то ее стоимость даже несколько снизилась, правда на старые модели. Так, цены на товары в Украине больше зависят от доходов населения, нежели от желания импортеров нажиться.

Стоит отметить, что Таможенный кодекс, наверное, пока первый и единственный документ, принятый властью, который эксперты не

торопятся критиковать. «Кормушка» импортеров накрылась. По итогам I квартала 2012 г., таможня обеспечила приток платежей в госбюджет на 24 % больше, чем в прошлом году. И это только начало. Всего в 2012-м таможня должна обеспечить поступления в казну порядка 130 млрд долл., и это фактически 40 % от всех поступлений в бюджет. Так, на данный момент правительство страны в лице симбиоза Министерства финансов, Нацбанка и таможни – мощная финансовая структура, которой вполне по силам выполнить то, о чем другие только говорили. А вот этого, правда, уже стоит опасаться (*Осторожно, кодекс. Чем обернулись для страны новые правила на таможне // Фокус.ua (<http://focus.ua/opinion/239489>). – 2012. – 23.07*).

Редакційна група
Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак

Комп'ютерна верстка
А. Бергелська

Підп. до друку 02.08.2012.
Формат 60x84/16. Друк. офс. Обл. вид. арк. 4,34
Видається в друкованому та електронному вигляді

Видруковано в Національній бібліотеці України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3